

ЗАКОН за държавната собственост

Обн., ДВ, бр. 44 от 21.05.1996 г., в сила от 1.06.1996 г., изм., бр. 104 от 6.12.1996 г., в сила от 7.01.1997 г., изм. и доп., бр. 55 от 11.07.1997 г., в сила от 11.07.1997 г., доп., бр. 61 от 1.08.1997 г., изм., бр. 117 от 10.12.1997 г., в сила от 1.01.1998 г., доп., бр. 93 от 11.08.1998 г., изм. и доп., бр. 124 от 27.10.1998 г., изм., бр. 67 от 27.07.1999 г., в сила от 28.01.2000 г., бр. 9 от 1.02.2000 г., в сила от 1.02.2000 г., доп., бр. 12 от 11.02.2000 г., изм., бр. 26 от 29.03.2000 г., бр. 57 от 14.07.2000 г., бр. 1 от 2.01.2001 г., в сила от 31.03.2001 г.; Решение № 7 от 10.04.2001 г. на Конституционния съд на РБ - бр. 38 от 17.04.2001 г.; изм., бр. 45 от 30.04.2002 г., изм. и доп., бр. 63 от 15.07.2003 г., в сила от 16.08.2003 г., изм., бр. 24 от 23.03.2004 г., доп., бр. 93 от 19.10.2004 г., изм. и доп., бр. 32 от 12.04.2005 г., бр. 17 от 24.02.2006 г., изм., бр. 30 от 11.04.2006 г., в сила от 12.07.2006 г., изм. и доп., бр. 36 от 2.05.2006 г., в сила от 1.07.2006 г., доп., бр. 64 от 8.08.2006 г., изм. и доп., бр. 105 от 22.12.2006 г., изм., бр. 41 от 22.05.2007 г., бр. 59 от 20.07.2007 г., в сила от 1.03.2008 г., доп., бр. 92 от 13.11.2007 г., бр. 113 от 28.12.2007 г., в сила от 1.01.2008 г., бр. 52 от 6.06.2008 г., изм., бр. 54 от 13.06.2008 г., бр. 10 от 6.02.2009 г., доп., бр. 17 от 6.03.2009 г., изм., бр. 19 от 13.03.2009 г., в сила от 10.04.2009 г., изм. и доп., бр. 33 от 30.04.2009 г., бр. 41 от 2.06.2009 г., бр. 18 от 5.03.2010 г., в сила от 5.03.2010 г., бр. 87 от 5.11.2010 г., изм., бр. 19 от 8.03.2011 г., в сила от 9.04.2011 г., доп., бр. 47 от 21.06.2011 г., в сила от 21.06.2011 г., изм. и доп., бр. 45 от 15.06.2012 г., в сила от 1.01.2013 г., изм., бр. 82 от 26.10.2012 г., в сила от 26.11.2012 г., доп., бр. 99 от 14.12.2012 г., в сила от 1.01.2013 г., изм. и доп., бр. 27 от 15.03.2013 г.; Решение № 6 от 15.07.2013 г. на Конституционния съд на РБ - бр. 65 от 23.07.2013 г.; изм., бр. 66 от 26.07.2013 г., в сила от 26.07.2013 г., изм. и доп., бр. 109 от 20.12.2013 г., изм., бр. 40 от 13.05.2014 г., бр. 98 от 28.11.2014 г., в сила от 28.11.2014 г., изм. и доп., бр. 105 от 19.12.2014 г., доп., бр. 52 от 10.07.2015 г., бр. 60 от 7.08.2015 г., изм., бр. 61 от 11.08.2015 г., доп., бр. 81 от 14.10.2016 г., в сила от 14.10.2016 г., изм. и доп., бр. 13 от 7.02.2017 г., изм., бр. 58 от 18.07.2017 г., в сила от 18.07.2017 г., изм. и доп., бр. 96 от 1.12.2017 г., в сила от 1.01.2018 г., доп., бр. 21 от 9.03.2018 г., в сила от 9.03.2018 г., бр. 64 от 3.08.2018 г., в сила от 3.08.2019 г., изм. и доп., бр. 77 от 18.09.2018 г., в сила от 1.01.2019 г., изм., бр. 90 от 30.10.2018 г., бр. 25 от 26.03.2019 г., в сила от 26.03.2019 г., изм. и доп., бр. 44 от 4.06.2019 г., изм., бр. 60 от 30.07.2019 г., в сила от 30.07.2019 г., доп., бр. 61 от 2.08.2019 г., в сила от 2.08.2019 г., изм., бр. 79 от 8.10.2019 г., бр. 94 от 29.11.2019 г.; Решение № 9 от 5.12.2019 г. на Конституционния съд на РБ - бр. 98 от 13.12.2019 г.; доп., бр. 28 от 24.03.2020 г., в сила от 13.03.2020 г., изм., бр. 34 от 9.04.2020 г., в сила от 9.04.2020 г., доп., бр. 44 от 13.05.2020 г., в сила от 14.05.2020 г.

Сборник закони - АПИС, кн. 6/96 г., стр. 102; кн. 8/97 г., стр. 43; кн. 9/97 г., стр. 210; кн. 1/98 г., стр. 156; кн. 11/98 г., стр. 15; кн. 8/2003 г., стр. 225; кн. 4/2004 г., стр. 201; кн. 11/2004 г., стр. 206; кн. 5/2005 г., стр. 24

Библиотека закони - АПИС, т. 12, р. 2, № 46

Глава първа ОБЩИ РАЗПОРЕДБИ

Чл. 1. (Изм. - ДВ, бр. 87 от 2010 г.) С този закон се уреждат придобиването, управлението и разпореждането с имоти и движими вещи - държавна собственост, както и

актуването на имоти - държавна собственост, освен ако в специален закон е предвидено друго.

Чл. 2. (1) Собствеността на държавата е публична и частна.

(2) (Изм. и доп. - ДВ, бр. 124 от 1998 г., изм., бр. 32 от 2005 г., бр. 36 от 2006 г.)

Публична държавна собственост са:

1. (доп. - ДВ, бр. 87 от 2010 г.) обектите и имотите по чл. 18, ал. 1 от Конституцията на Република България, определени със закон за изключителна държавна собственост;

2. обектите и имотите, определени със закон или с акт на Министерския съвет за публична държавна собственост;

3. движимите вещи, определени със закон или с акт на Министерския съвет за публична държавна собственост;

4. имотите, предоставени на ведомствата за изпълнение на функциите им;

5. имотите от национално значение, предназначени за трайно задоволяване на обществени потребности от национално значение чрез общо ползване, определени от Министерския съвет;

6. (нова - ДВ, бр. 52 от 2008 г.) урегулираните поземлени имоти, отредени за граничните контролно-пропускателни пунктове, и сградите, построени върху тях.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 32 от 2005 г.) Частна държавна собственост са всички други имоти и вещи - държавна собственост. Плодовете и приходите от имотите и вещите, публична държавна собственост, са частна собственост на държавата.

(4) (Изм. - ДВ, бр. 124 от 1998 г., бр. 17 от 2006 г.) Не са държавна собственост по смисъла на този закон имотите и вещите на търговските дружества и на юридическите лица с нестопанска цел, дори ако държавата е била единствен собственик на прехвърленото в тях имущество.

Чл. 3. Държавна собственост са имотите и вещите:

1. (изм. - ДВ, бр. 32 от 2005 г.) придобити по силата на международен договор или сделка;

2. (изм. - ДВ, бр. 124 от 1998 г.) на юридическите лица с нестопанска цел, регистрирани в страната, след приключване на ликвидацията им, освен ако специален закон или уставът им не предвижда друго;

3. (изм. - ДВ, бр. 124 от 1998 г.) представляващи ликвидационна квота на българската държава от имуществото на юридически лица извън страната, които са престанали да съществуват, освен ако специални закони предвиждат друго;

4. (изм. - ДВ, бр. 124 от 1998 г.) включени в наследства, за които няма наследници по закон или по завещание, всички наследници или заветници са се отказали или са изгубили правото да ги приемат, с изключение на тези имоти и вещи, които стават общинска собственост по реда на закон;

5. (отм. - ДВ, бр. 124 от 1998 г., нова, бр. 32 от 2005 г.) придобити чрез други способи, предвидени в закон.

Чл. 4. Държавата отговаря за задълженията на лица, изискуеми до деня на безвъзмездно придобитите от нея техни имоти и вещи до размера на стойността им.

Чл. 5. (Изм. - ДВ, бр. 124 от 1998 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 32 от 2005 г.) Държавата удостоверява възникването, изменението и погасяването на правото си на собственост върху имоти с акт за държавна собственост.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 32 от 2005 г.) Актът за държавна собственост е официален документ, съставен от длъжностно лице по ред и форма, определени в закона.

(3) Актът за държавна собственост няма правопораждащо действие.

Чл. 6. (1) (Доп. - ДВ, бр. 32 от 2005 г.) Имоти и вещи - публична държавна собственост, които са престанали да имат това качество, се обявяват за имоти и вещи - частна държавна собственост, с решение на Министерския съвет.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 32 от 2005 г.) Имоти и вещи - частна държавна собственост, се обявяват за имоти и вещи - публична държавна собственост, с решение на Министерския съвет.

(3) (Нова - ДВ, бр. 32 от 2005 г., изм. и доп., бр. 87 от 2010 г.) Обектите и имотите - изключителна държавна собственост, не могат да се обявяват за частна държавна собственост.

Чл. 7. (Изм. - ДВ, бр. 124 от 1998 г., бр. 32 от 2005 г.) (1) Имотите и вещите - публична държавна собственост, не могат да бъдат обект на разпореждане и да се придобиват по давност.

(2) (Отм. - ДВ, бр. 36 от 2006 г.).

(3) Имотите и вещите - частна държавна собственост, могат да бъдат обект на разпореждане и да се придобиват по давност. За тях се прилагат разпоредбите на Закона за собствеността, доколкото в този закон не е предвидено друго.

(4) (Нова - ДВ, бр. 17 от 2009 г.) Собствеността върху имоти - публична държавна собственост, не подлежи на възстановяване.

(5) (Нова - ДВ, бр. 87 от 2010 г., доп., бр. 27 от 2013 г., изм., бр. 40 от 2014 г.) В случаите и при условията, определени със закон, с решение на Министерския съвет върху имоти – изключителна и публична държавна собственост, може да се учредяват ограничени вещни права, когато това е необходимо за:

1. изграждане на национален обект;

2. трайно задоволяване на обществени потребности;

3. изграждане на линейни обекти на техническата инфраструктура, непопадащи в т. 1 и 2 – когато няма друга техническа възможност или когато друго техническо решение е явно икономически нецелесъобразно.

(6) (Нова - ДВ, бр. 87 от 2010 г., изм., бр. 27 от 2013 г.) Ограничените вещни права по ал. 5 не могат да се учредяват върху имоти - публична държавна собственост, свързани с националната сигурност и отбраната на страната.

Чл. 8. (Изм. - ДВ, бр. 32 от 2005 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 105 от 2006 г., доп., бр. 87 от 2010 г.) Придобиването, актуването, управлението и разпореждането с имоти извън страната - собственост на българската държава, се извършват в съответствие с българското законодателство, доколкото в законодателството по местонахождението на имотите не е предвидено друго.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 105 от 2006 г.) Придобиването на имоти извън страната от българската държава, предоставянето им за управление и разпореждането с тях се извършват от Министерския съвет.

(3) (Нова - ДВ, бр. 105 от 2006 г.) Условията и редът за придобиване, управление и разпореждане с имоти извън страната - собственост на българската държава, се определят с правилника за прилагане на закона.

Чл. 9. (Изм. - ДВ, бр. 32 от 2005 г.) Държавата упражнява правото си на собственост върху имотите и вещите - държавна собственост при условията и по реда на този закон независимо дали те са придобити от нея преди или след влизането му в сила.

Чл. 10. (Отм. - ДВ, бр. 117 от 1997 г.).

Чл. 11. (Отм. - ДВ, бр. 117 от 1997 г.).

Чл. 12. (1) Застроените имоти - публична държавна собственост, задължително се застраховат.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 32 от 2005 г.) По бюджетите на органите на държавната власт, които управляват имотите по ал. 1, се предвиждат необходимите средства за заплащане на застрахователните вноски.

(3) (Нова - ДВ, бр. 99 от 2012 г., в сила от 1.01.2013 г.) В правилника за прилагане на закона се определят рисковете, срещу които се застраховат имотите - публична държавна собственост.

(4) (Нова - ДВ, бр. 99 от 2012 г., в сила от 1.01.2013 г.) Не се допуска самоучастие при задължителното застраховане на имотите срещу рисковете, определени по реда на ал. 3.

Чл. 13. Министърът на отбраната и министърът на вътрешните работи със заповед определят застроените имоти, предоставени на Министерството на отбраната и на Министерството на вътрешните работи, които задължително се застраховат.

Глава втора

УПРАВЛЕНИЕ НА ИМОТИТЕ И ВЕЩИТЕ - ДЪРЖАВНА СОБСТВЕНОСТ

Чл. 14. (1) (Изм. - ДВ, бр. 32 от 2005 г.) Министрите и ръководителите на другите ведомства управляват предоставените им имоти и вещи - държавна собственост.

(2) (Изм. и доп. - ДВ, бр. 124 от 1998 г., изм., бр. 32 от 2005 г.) Имотите и вещите - държавна собственост, се управляват в съответствие с предназначението им за нуждите, за които са предоставени, с грижата на добър стопанин.

(3) (Нова - ДВ, бр. 87 от 2010 г.) Управлението върху обекти, имоти и вещи - държавна собственост, включва правото на ведомствата и юридическите лица на бюджетна издръжка да ги владеят, ползват и поддържат от името на държавата, за своя сметка и на своя отговорност.

Чл. 15. (Изм. - ДВ, бр. 55 от 1997 г., изм. и доп., бр. 124 от 1998 г., изм., бр. 32 от 2005 г.) (1) Имоти - държавна собственост, се предоставят безвъзмездно за управление на ведомствата и общините при условия и по ред, определени с правилника за прилагане на закона.

(2) Министерският съвет може да предоставя имоти - публична държавна собственост, за управление на ведомствата и общините. Имоти - частна държавна собственост, се предоставят за управление на ведомствата и общините от областния управител по местонахождението на имота.

(3) Министрите и ръководителите на други ведомства могат да предоставят за управление имоти - държавна собственост, предоставени им по реда на ал. 2, на териториалните си административни звена и на други юридически лица на бюджетна издръжка към тях. Копие от заповедта се изпраща на областния управител.

(4) Исканията за предоставяне на имоти на ведомствата се отправят до комисия, чийто състав се определя от Министерския съвет, и се разглеждат от нея в едномесечен срок.

(5) При наличие на подходящи имоти комисията внася предложение в Министерския

съвет.

(6) (Изм. - ДВ, бр. 66 от 2013 г., в сила от 26.07.2013 г., бр. 98 от 2014 г., в сила от 28.11.2014 г.) Имоти - публична държавна собственост по смисъла на чл. 2, ал. 2, т. 4, могат да се предоставят от Министерския съвет за управление на вероизповедания, регистрирани по реда на глава трета от Закона за вероизповеданията, по предложение на министъра на регионалното развитие и благоустройството.

(7) (Нова - ДВ, бр. 61 от 2019 г., в сила от 2.08.2019 г.) Имоти – публична държавна собственост по чл. 13, ал. 2 от Закона за водите, предоставени за управление на Държавно предприятие "Управление и стопанисване на язовири", може да се предоставят безвъзмездно за управление от Министерския съвет по предложение на министъра на земеделието, храните и горите на сдружения за напояване, регистрирани по реда на Закона за сдруженията за напояване, при условия и по ред, определени с правилника за прилагане на закона.

Чл. 15а. (Нов - ДВ, бр. 32 от 2005 г., отм., бр. 36 от 2006 г., нов, бр. 96 от 2017 г., в сила от 1.01.2018 г.) За имоти – държавна собственост, може да се възлага концесия при условията и по реда на Закона за концесиите.

Чл. 16. (Изм. - ДВ, бр. 124 от 1998 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 32 от 2005 г., бр. 36 от 2006 г., доп., бр. 64 от 2006 г., изм., бр. 87 от 2010 г., бр. 45 от 2012 г., в сила от 1.01.2013 г., доп., бр. 96 от 2017 г., в сила от 1.01.2018 г.) Имоти - публична държавна собственост, не могат да се използват не по предназначение и да се предоставят на трети лица, освен в случаите по ал. 2, 5 и 6 и чл. 15а.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 32 от 2005 г., бр. 36 от 2006 г., бр. 33 от 2009 г.) Отделни имоти или части от имоти - публична държавна собственост, могат да се отдават под наем по реда на чл. 19, ал. 1 за срок до 10 години, при условие че се използват съобразно предназначението им и не се възпрепятства осъществяването на дейностите, за които са предоставени за управление.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 32 от 2005 г., отм., бр. 36 от 2006 г., нова, бр. 96 от 2017 г., в сила от 1.01.2018 г., изм., бр. 25 от 2019 г., в сила от 26.03.2019 г.) С договора за наем не може да се възлагат строителство и/или услуги по смисъла на Закона за концесиите и на Закона за обществените поръчки, когато прогнозната стойност на приходите на наемателя за срока на договора е по-висока от европейския праг по смисъла на Закона за концесиите.

(4) (Нова - ДВ, бр. 12 от 2000 г., изм., бр. 24 от 2004 г., изм. и доп., бр. 32 от 2005 г., отм., бр. 36 от 2006 г.).

(5) (Нова - ДВ, бр. 64 от 2006 г., изм., бр. 33 от 2009 г., бр. 45 от 2012 г., в сила от 1.01.2013 г., изм. и доп., бр. 96 от 2017 г., в сила от 1.01.2018 г.) Едноличните търговски дружества с държавно имущество и държавните предприятия, които по силата на закон ползват, управляват или експлоатират обекти - публична държавна собственост, както и концесионерите, могат да отдават под наем за срок до 10 години части от предоставените им обекти - публична държавна собственост, в съответствие с акта за предоставянето на обектите или с концесионния договор и при условие, че се използват съобразно предназначението им.

(6) (Нова - ДВ, бр. 87 от 2010 г.) Отделни имоти или части от имоти - публична държавна собственост, могат да се отдават под наем за срок до 10 години без търг на международни организации, когато това е необходимо за изпълнение на задължения, произтичащи от международен договор, от министъра, ръководителя на друго ведомство или областния управител, на когото имотът е предоставен за управление, по ред, определен в правилника за прилагане на закона. Наемната цена се определя в съответствие

с правилника за прилагане на закона.

(7) (Нова - ДВ, бр. 87 от 2010 г.) Отдадените под наем имоти - държавна собственост, не могат да се ползват извън предназначението им, да се преотдават и да се ползват съвместно по договор с трети лица.

(8) (Нова - ДВ, бр. 87 от 2010 г.) При нарушаване на забраните по ал. 7 договорът за наем се прекратява.

Чл. 16а. (Нов - ДВ, бр. 36 от 2006 г., отм., бр. 45 от 2012 г., в сила от 1.01.2013 г.).

Чл. 17. (Изм. - ДВ, бр. 55 от 1997 г., бр. 32 от 2005 г., бр. 87 от 2010 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 66 от 2013 г., в сила от 26.07.2013 г., бр. 98 от 2014 г., в сила от 28.11.2014 г.) При нарушаване на забраните по чл. 16, ал. 1 и 7 или когато нуждата от имот - публична държавна собственост, отпадне, правото на управление се отнема с решение на Министерския съвет по предложение на министъра на регионалното развитие и благоустройството след становище от министъра или от ръководителя на ведомството, който управлява имота.

(2) Когато нуждата от имот - частна държавна собственост, отпадне или имотът се ползва не по предназначение, правото на управление се отнема със заповед на областния управител след становище от министъра или от ръководителя на ведомството, който управлява имота.

(3) В случаите по чл. 15, ал. 3 при нарушаване на забраните по чл. 16, ал. 1 и 7 или когато нуждата от имот - държавна собственост, отпадне или се ползва не по предназначение, правото на управление се отнема със заповед на министъра или на ръководителя на ведомството, предоставил за управление имота. Копие от заповедта се изпраща на областния управител.

Чл. 18. (1) (Предишен текст на чл. 18 - ДВ, бр. 124 от 1998 г., изм., бр. 32 от 2005 г., доп., бр. 60 от 2015 г.) Имоти - държавна собственост, които не са предоставени за управление по установения ред, се управляват от областния управител по местонахождението им. Имотите и сградите по чл. 2, ал. 2, т. 6, които не са предоставени за управление по установения ред на министри или на ръководители на други ведомства за изпълнението на функции, свързани с извършването на граничен контрол, се управляват от Агенция "Митници".

(2) (Нова - ДВ, бр. 124 от 1998 г., изм., бр. 32 от 2005 г.) Министрите управляват имотите и вещите, придобити от държавата при ликвидация на търговските дружества, в които те са упражнявали правата на собственост на държавата.

Чл. 19. (Изм. - ДВ, бр. 55 от 1997 г., бр. 124 от 1998 г., бр. 32 от 2005 г.) (1) (Доп. - ДВ, бр. 45 от 2012 г., в сила от 1.01.2013 г., изм., бр. 96 от 2017 г., в сила от 1.01.2018 г.) Имоти или части от тях - частна държавна собственост, се отдават под наем от министъра, ръководителя на друго ведомство или областния управител, на когото имотът е предоставен за управление, чрез търг при условия и по ред, определени с правилника за прилагане на закона. Въз основа на резултатите от търга се сключва договор за наем.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 87 от 2010 г., бр. 45 от 2012 г., в сила от 1.01.2013 г.) Имотите, предоставени за управление на държавните предприятия по чл. 62, ал. 3 от Търговския закон, се отдават под наем от ръководителите им след провеждане на търг по реда на правилника за прилагане на закона, освен ако в закон е предвидено друго.

(3) Имоти или части от тях - частна държавна собственост, могат да се отдават под наем на юридически лица с нестопанска цел, определени за осъществяване на общественополезна дейност, без търг от министъра, ръководителя на друго ведомство или областния управител, на когото имотът е предоставен за управление, при условия и по ред,

определени с правилника за прилагане на закона.

(4) Срокът за отдаване под наем на имотите - частна държавна собственост, не може да бъде по-дълъг от 10 години.

(5) Имоти или части от тях - частна държавна собственост, могат да се отдават под наем без търг за здравни, образователни и хуманитарни дейности за социално задоволяване на съответните нужди на населението от областния управител или ръководителя на ведомството по ред и цени, определени от Министерския съвет.

(6) (Нова - ДВ, бр. 105 от 2006 г.) Имоти или части от тях - частна държавна собственост, могат да се продават или отдават под наем без търг за нуждите на дипломатически и консулски представителства на чужди държави и представителства на междууправителствени организации в Република България от министъра, ръководителя на друго ведомство или областния управител, на когото имотът е предоставен за управление.

(7) (Нова - ДВ, бр. 92 от 2007 г., отм., бр. 87 от 2010 г., нова, бр. 96 от 2017 г., в сила от 1.01.2018 г.) Забраната по чл. 16, ал. 3 за възлагане на строителство и услуги се прилага и за договора за наем на имот или части от имот – частна държавна собственост.

Чл. 19а. (Нов – ДВ, бр. 13 от 2017 г.) Свързани лица не могат да са самостоятелни кандидати или участници в една и съща тръжна процедура при отдаване под наем на имоти или части от имоти – държавна собственост.

Чл. 20. (Изм. - ДВ, бр. 32 от 2005 г.) (1) (Изм. – ДВ, бр. 60 от 2019 г., в сила от 30.07.2019 г.) Безвъзмездното предоставяне на имоти - частна държавна собственост, за нуждите на политическите партии, отговарящи на условията на Закона за политическите партии, се извършва по ред, определен от Министерския съвет.

(2) Предоставянето на имоти - частна държавна собственост, за нуждите на организациите на синдикатите се извършва по ред, определен от Министерския съвет.

Чл. 21. (Отм. - ДВ, бр. 124 от 1998 г.).

Чл. 22. (Изм. - ДВ, бр. 32 от 2005 г., доп., бр. 87 от 2010 г.) Настаняването под наем в държавни ведомствени жилища, ателиета и гаражи се извършва от министъра, ръководителя на друго ведомство или областния управител, на когото имотите са предоставени за управление, по ред, определен с правилника за прилагане на закона.

Чл. 23. (Изм. - ДВ, бр. 124 от 1998 г., отм., бр. 32 от 2005 г.).

Чл. 24. (Изм. - ДВ, бр. 124 от 1998 г., бр. 87 от 2010 г.) (1) Наемните правоотношения се прекратяват при условията, предвидени в договора, и по реда на Закона за задълженията и договорите.

(2) (Изм. – ДВ, бр. 60 от 2019 г., в сила от 30.07.2019 г.) Договорите с политическа партия се прекратяват, когато съответната партия престане да отговаря на условията за предоставяне на държавен имот, определени с отделен закон, както и в случаите по чл. 32, ал. 3 от Закона за политическите партии.

(3) Договорите за наем на жилища - държавна собственост, се прекратяват освен при условията и по реда на ал. 1 и на следните основания:

1. поради прекратяване на трудовото или служебното правоотношение на работник или служител, настанен във ведомствено жилище;

2. когато наемателят или член на семейството му придобие в същото населено място жилище или вила, годни за постоянно обитаване;

3. когато наемателят престане да отговаря на условията за настаняване под наем в жилище - държавна собственост, съгласно правилника за прилагане на закона.

Чл. 25. (Изм. - ДВ, бр. 124 от 1998 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 32 от 2005 г., доп., бр. 87 от 2010 г.) Поддържането и ремонтите на имотите - държавна собственост, се извършват от

ведомствата, на които са предоставени за управление, а когато не са предоставени за управление по установения ред - от областните управители.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 32 от 2005 г.) Необходимите средства за поддържането и ремонтите на имотите - държавна собственост, се предвиждат всяка година в бюджета на съответните ведомства.

Чл. 26. (1) (Изм. - ДВ, бр. 32 от 2005 г.) Поддържането и текущите ремонти на имотите - държавна собственост, предоставени под наем или за ползване, се извършва от наемателите или ползвателите за тяхна сметка.

(2) В договора по ал. 1 може да се уговори основните ремонти да се извършват за сметка на наемателите и ползвателите.

Чл. 27. (Отм. - ДВ, бр. 124 от 1998 г.)

Чл. 28. (1) (Изм. - ДВ, бр. 124 от 1998 г., бр. 32 от 2005 г.) Движимите вещи - частна държавна собственост, се предоставят безвъзмездно на юридически лица на бюджетна издръжка със заповед на съответния министър, ръководител на друго ведомство или областен управител.

(2) (Доп. - ДВ, бр. 13 от 2017 г.) Движимите вещи над определена от Министерския съвет стойност се предоставят по реда на ал. 1 със съгласието на министъра на финансите или на оправомощен от него заместник-министър.

(3) (Нова - ДВ, бр. 32 от 2005 г.) Вещите - държавна собственост, се предоставят безвъзмездно без съгласието на министъра на финансите между:

1. първостепенния разпоредител с бюджетни средства и другите бюджетни разпоредители към него;

2. разпоредители с бюджетни средства към един общ първостепенен разпоредител.

Чл. 29. (1) Новопридобитите държавни движими вещи се ползват от съответните ведомства.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 124 от 1998 г.) Държавните движими вещи, които не са предоставени на ведомства, се управляват от областните управители.

Чл. 30. (Изм. - ДВ, бр. 124 от 1998 г.) Движимите вещи - частна държавна собственост, предоставени на ведомства, могат да се отдават под наем при условия и по ред, определени от ръководителя на ведомството.

Чл. 31. (Изм. - ДВ, бр. 32 от 2005 г., бр. 19 от 2009 г., в сила от 10.04.2009 г.) Имотите и вещите - държавна собственост, които са културни ценности, се управляват при условия и по ред, определени с отделен закон.

Глава трета

ПРИНУДИТЕЛНО ОТЧУЖДАВАНЕ НА ИМОТИ - ЧАСТНА СОБСТВЕНОСТ, ЗА ДЪРЖАВНИ НУЖДИ

Раздел I

(Нов - ДВ, бр. 87 от 2010 г.)

Общи правила

Чл. 32. (1) (Изм. - ДВ, бр. 124 от 1998 г., бр. 63 от 2003 г., предишен текст на чл. 32,

бр. 17 от 2006 г., изм., бр. 87 от 2010 г.) Имоти и части от имоти - собственост на физически или юридически лица, могат да се отчуждават принудително за задоволяване на държавни нужди, които не могат да бъдат задоволени по друг начин, след предварително и равностойно обезщетение.

(2) (Нова - ДВ, бр. 17 от 2006 г., доп., бр. 87 от 2010 г.) Равностойното парично обезщетение по ал. 1 се определя в съответствие с предназначението на имотите преди влизането в сила на подробния устройствен план, съответно преди одобряването на подробен устройствен план, който предвижда изграждане на национален обект и за който е налице влязло в сила разпореждане за допускане на предварително изпълнение, въз основа на пазарните цени на имоти с подобни характеристики, намиращи се в близост до отчуждавания.

(3) (Нова - ДВ, бр. 17 от 2006 г., изм., бр. 105 от 2014 г.) В случай че не могат да се определят пазарните цени на имоти с подобни характеристики поради липса на извършени по-малко от две сделки в съответната служба по вписванията, равностойното парично обезщетение се определя по реда на:

1. правилника за прилагане на Закона за държавната собственост - за имоти в урбанизираните територии и устройствени зони;

2. (изм. - ДВ, бр. 61 от 2015 г.) наредбата по чл. 36, ал. 2 от Закона за собствеността и ползването на земеделските земи - за земеделски земи;

3. (изм. - ДВ, бр. 19 от 2011 г., в сила от 9.04.2011 г.) наредбата по чл. 86, ал. 2 от Закона за горите - за горските територии;

(4) (Нова - ДВ, бр. 87 от 2010 г., изм., бр. 105 от 2014 г.) Съдията по вписванията е длъжен да издаде удостоверение и да предостави копие от всички вписани сделки с имоти, намиращи се в близост до отчуждавания: покупко-продажба, замяна, учредяване на вещни права или прехвърляне на собственост срещу задължение за строителство, продажба чрез търг от държавни и частни съдебни изпълнители, държавни институции и общини, както и други възмездни сделки, по които поне една от страните е търговец. Удостоверението за наличие или за липса на сделки по изречение първо се издава в едномесечен срок от искането. За издаденото удостоверение не се заплаща държавна такса.

Чл. 33. (1) (Доп. - ДВ, бр. 124 от 1998 г., отм., бр. 63 от 2003 г.).

(2) (Изм. - ДВ, бр. 1 от 2001 г., бр. 63 от 2003 г., бр. 87 от 2010 г.) Наличието на държавна нужда, която не може да бъде задоволена по друг начин, се установява с влязъл в сила подробен устройствен план, предвиждащ изграждане на обекти за задоволяване на държавни нужди, или с одобрен подробен устройствен план, който предвижда изграждане на национален обект, за който е налице влязло в сила разпореждане за допускане на предварително изпълнение, или по друг начин, предвиден в закон.

(3) (Нова - ДВ, бр. 63 от 2003 г.) Отчуждаването на имотите - частна собственост, може да се извърши изцяло - преди започването на строежите, или на етапи - преди започването на строежите от съответния етап.

(4) (Нова - ДВ, бр. 87 от 2010 г.) Отчуждените за задоволяване на държавни нужди имоти стават публична държавна собственост.

Чл. 34. (Изм. - ДВ, бр. 55 от 1997 г., бр. 124 от 1998 г., бр. 26 от 2000 г., бр. 63 от 2003 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 66 от 2013 г., в сила от 26.07.2013 г., бр. 98 от 2014 г., в сила от 28.11.2014 г.) Заинтересованото ведомство прави мотивирано искане за отчуждаване до министъра на финансите и до министъра на регионалното развитие и благоустройството. Когато се предвижда изграждането на обекта да се извърши на етапи, искането може да бъде за отчуждаване на имотите, необходими за съответния етап.

(2) Към искането за отчуждаване по ал. 1 се прилагат:

1. копие на влязъл в сила подробен устройствен план;
2. характеристика, вид, местонахождение, размер на имотите, данни за собствените и документи за собственост;
3. (изм. - ДВ, бр. 17 от 2006 г.) оценка на имотите, извършена от оценител на имоти, направена не по-рано от три месеца от датата на подаване на искането за отчуждаване;
4. финансова обосновка на предложението за отчуждаване.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 17 от 2006 г.) Собствениците и ползвателите на имотите по ал. 1 са длъжни да предоставят документи за собственост и да осигуряват свободен достъп до тях за извършване на измервания и други технически дейности, когато това е необходимо за изготвяне на искането. При отказ достъпът се осигурява със съдействието на органите на полицията. Общинските и държавните органи са длъжни да предоставят безвъзмездно всички документи, които се отнасят до имота - предмет на искането по ал. 1.

(4) (Изм. - ДВ, бр. 66 от 2013 г., в сила от 26.07.2013 г., бр. 98 от 2014 г., в сила от 28.11.2014 г.) Министърът на финансите и министърът на регионалното развитие и благоустройството, след като разгледат и преценят искането за отчуждаване, могат да го одобрят или отхвърлят в 14-дневен срок. Министърът на финансите се произнася относно финансовата обезпеченост на отчуждаването, а министърът на регионалното развитие и благоустройството - относно наличието на основание за отчуждаване.

Чл. 34а. (Нов - ДВ, бр. 63 от 2003 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 87 от 2010 г., бр. 66 от 2013 г., в сила от 26.07.2013 г., бр. 98 от 2014 г., в сила от 28.11.2014 г.) Отчуждаването на имоти и части от имоти - частна собственост, предназначени за изграждането на национални обекти, се извършва с решение на Министерския съвет по предложение на министъра на регионалното развитие и благоустройството и министъра на финансите.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 66 от 2013 г., в сила от 26.07.2013 г., бр. 98 от 2014 г., в сила от 28.11.2014 г.) Извън случаите по ал. 1 отчуждаването се извършва със заповед на областния управител по предложение на министъра на регионалното развитие и благоустройството и министъра на финансите.

(3) (Доп. - ДВ, бр. 87 от 2010 г., изм., бр. 66 от 2013 г., в сила от 26.07.2013 г., бр. 109 от 2013 г., бр. 98 от 2014 г., в сила от 28.11.2014 г.) В случаите по ал. 1 и 2 министърът на регионалното развитие и благоустройството, съответно областният управител, публикува за сметка на инвеститора на обекта обявление в два централни и един местен ежедневник, с което оповестява за започналата процедура по отчуждаване и изпраща копие от него до кметовете на общини, райони, кметства и до кметските наместници, на чиято територия се намират имотите или части от имотите – частна собственост, предмет на отчуждаване. Кметовете и кметските наместници поставят обявлението на определените места в сградата на общината, на района, на кметството или в населеното място, на чиято територия се намират имотите – частна собственост, предмет на отчуждаването. Обявлението се публикува и на интернет страницата на Министерството на регионалното развитие и благоустройството, на съответната областна администрация и на съответната община.

(4) (Нова - ДВ, бр. 87 от 2010 г.) Към предложението за отчуждаване по ал. 1 се прилагат:

1. копие на влязъл в сила или одобрен подробен устройствен план, който предвижда изграждане на национален обект и за който е налице влязло в сила разпореждане за допускане на предварително изпълнение;
2. характеристика, вид, местонахождение, размер на имотите, данни за

собствениците и документи за собственост;

3. оценка на имотите, извършена от оценител на имоти, направена не по-рано от три месеца от датата на подаване на искането за отчуждаване;

4. финансова обосновка на предложението за отчуждаване.

(5) (Нова - ДВ, бр. 87 от 2010 г.) Когато при отчуждаването на имоти по ал. 1 се засягат имоти - общинска собственост, те се прехвърлят безвъзмездно в собственост на държавата по реда на Закона за общинската собственост.

(6) (Нова - ДВ, бр. 87 от 2010 г.) Разпоредбата на чл. 34, ал. 3 се прилага и при отчуждаване на недвижими имоти за изграждане на национален обект.

Чл. 34б. (Нов - ДВ, бр. 63 от 2003 г.) (1) В решението на Министерския съвет по чл. 34а, ал. 1 се посочват държавната нужда, за която се отчуждават имотите, видът, местонахождението, размерът, цената (размерът на обезщетението) и собствениците на всеки от имотите.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 109 от 2013 г., бр. 94 от 2019 г.) Решението на Министерския съвет по чл. 34а, ал. 1 се съобщава на заинтересованите лица по реда на чл. 61 от Административнопроцесуалния кодекс от инвеститора на обекта, който предоставя данните за датата на съобщаването на Министерския съвет. Инвеститорът на обекта изпраща копие от решението и до кметовете на общини, райони, кметства и до кметските наместници, на чиято територия се намират имотите или части от имотите – частна собственост, предмет на отчуждаване. Кметовете и кметските наместници поставят обявлението на определените места в сградата на общината, на района, на кметството или в населеното място, на чиято територия се намират имотите – частна собственост, предмет на отчуждаването. Решението на Министерския съвет се обявява и на интернет страниците на Министерския съвет, на съответната областна администрация и на съответната община.

(3) (Нова - ДВ, бр. 109 от 2013 г., изм., бр. 105 от 2014 г., бр. 94 от 2019 г.) Когато адресът на някое от заинтересованите лица не е известен или то не е намерено на настоящия и постоянния му адрес, решението на Министерския съвет по чл. 34а, ал. 1 му се съобщава от инвеститора на обекта по реда на чл. 61 от Административнопроцесуалния кодекс и чрез обнародване на обявление в "Държавен вестник".

(4) (Нова – ДВ, бр. 105 от 2014 г., отм., бр. 44 от 2019 г.).

Чл. 34в. (Нов - ДВ, бр. 63 от 2003 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 66 от 2013 г., в сила от 26.07.2013 г., бр. 109 от 2013 г., бр. 98 от 2014 г., в сила от 28.11.2014 г.) В заповедта на областния управител по чл. 34а, ал. 2 се посочват държавната нужда, за която се отчуждава имотът, видът, местонахождението, размерът, цената (размерът на обезщетението) и собствениците на имота, търговската банка, в която ще бъде внесено обезщетението, и датата, след която ще започне изплащането му на правоимащите. Заповедта се издава в 14-дневен срок от получаването на предложението на министъра на регионалното развитие и благоустройството и министъра на финансите.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 87 от 2010 г., бр. 109 от 2013 г.) Заповедта на областния управител по чл. 34а, ал. 2 се съобщава на заинтересованите лица по реда на чл. 61, ал. 1 и 2 от Административнопроцесуалния кодекс. Областният управител изпраща копие от заповедта и до кметовете на общини, райони, кметства и до кметските наместници, на чиято територия се намират имотите или части от имотите – частна собственост, предмет на отчуждаване. Кметовете и кметските наместници поставят заповедта на определените места в сградата на общината, на района, на кметството или в населеното място, на чиято територия се намират имотите – частна собственост, предмет на отчуждаването. Заповедта на областния управител се обявява и на интернет страниците на областната администрация

и на съответната община.

(3) (Нова - ДВ, бр. 109 от 2013 г., изм., бр. 105 от 2014 г.) Когато адресът на някое от заинтересованите лица не е известен или то не е намерено на настоящия и постоянния му адрес, заповедта по чл. 34а, ал. 2 му се съобщава от областния управител по реда на чл. 61, ал. 3 от Административнопроцесуалния кодекс и чрез обнародване на обявление в "Държавен вестник".

(4) (Нова - ДВ, бр. 105 от 2014 г., отм., бр. 44 от 2019 г.).

Чл. 35. (Изм. - ДВ, бр. 124 от 1998 г., бр. 63 от 2003 г., бр. 87 от 2010 г.) (1) Законните строежи и другите подобрения, извършени от собственика на имота след влизането в сила на подробния устройствен план при условията и по реда на чл. 49 от Закона за устройство на територията, се заплащат по по-малката стойност между стойността на направените разходи и увеличената стойност на имота.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 109 от 2013 г.) Законните строежи и другите подобрения, извършени от собственика след съобщаването на решението по чл. 34а, ал. 1, когато основание за принудително отчуждаване е одобрен подробен устройствен план, който предвижда изграждане на национален обект и за който е налице влязло в сила разпореждане за допускане на предварително изпълнение, се заплащат по по-малката стойност между стойността на направените разходи и увеличената стойност на имота.

Чл. 36. (Изм. - ДВ, бр. 55 от 1997 г., отм., бр. 63 от 2003 г.).

Чл. 37. (Изм. - ДВ, бр. 55 от 1997 г., отм., бр. 63 от 2003 г.).

Чл. 38. (Изм. - ДВ, бр. 124 от 1998 г., бр. 63 от 2003 г.) (1) (Обявена за противоконституционна с Решение № 6 на КС на РБ - ДВ, бр. 65 от 2013 г.; изм., бр. 109 от 2013 г., бр. 77 от 2018 г., в сила от 1.01.2019 г.) Решението на Министерския съвет по чл. 34а, ал. 1 подлежи на обжалване пред административния съд по местонахождението на имота в 14-дневен срок от съобщаването му.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 30 от 2006 г., в сила от 1.03.2007 г., бр. 87 от 2010 г.; обявена за противоконституционна с Решение № 6 на КС на РБ - бр. 65 от 2013 г.; изм., бр. 109 от 2013 г.) Заповедта на областния управител по чл. 34а, ал. 2 подлежи на обжалване пред административния съд по местонахождението на имота в 14-дневен срок от съобщаването ѝ.

(3) (Нова - ДВ, бр. 87 от 2010 г.; обявена за противоконституционна с Решение № 6 на КС на РБ - бр. 65 от 2013 г.)

Когато решението на Министерския съвет по чл. 34а, ал. 1 или заповедта на областния управител по чл. 34а, ал. 2 са обжалвани само относно размера на паричното обезщетение, жалбата не спира изпълнението им. В този случай не се допуска спиране на изпълнението на акта за отчуждаване.

---

(4) (Предишна ал. 3 - ДВ, бр. 87 от 2010 г.) В 7-дневен срок от получаването на жалбата Министерският съвет, съответно областният управител, изпраща жалбата до съда заедно със становище по нея и всички необходими доказателства.

(5) (Предишна ал. 4 - ДВ, бр. 87 от 2010 г.) Съдът призовава задължително инвеститора на обекта, за изграждането на който се отчуждава имотът.

(6) (Изм. - ДВ, бр. 59 от 2007 г., предишна ал. 5, бр. 87 от 2010 г., изм., бр. 109 от 2013 г.) В тридневен срок от получаването на жалбата съдът се произнася в закрито

заседание по допускане на посочените и представените от страните доказателства и насрочва делото в 7-дневен срок. При призоваването не се прилагат правилата на чл. 56, ал. 3 и срокът по чл. 199 от Гражданския процесуален кодекс.

(7) (Предишна ал. 6, изм. - ДВ, бр. 87 от 2010 г.) Сроковете по ал. 6 се прилагат и при отлагане на делото.

(8) (Предишна ал. 7 - ДВ, бр. 87 от 2010 г.) Съдът обявява решението в 7-дневен срок след заседанието, в което е приключило разглеждането на делото. Решението на съда е окончателно.

(9) (Нова - ДВ, бр. 87 от 2010 г.) Съдът назначава за вещи лица оценители, които отговарят на изискванията на този закон.

Чл. 39. (Изм. и доп. - ДВ, бр. 124 от 1998 г., изм., бр. 63 от 2003 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 87 от 2010 г.; частично обявена за противоконституционна с Решение № 6 на КС на РБ, относно изречение второ - бр. 65 от 2013 г.; изм., бр. 109 от 2013 г., бр. 105 от 2014 г.) Решението на Министерския съвет и заповедта на областния управител влизат в сила и имотът се смята за отчужден:

1. когато не са обжалвани и паричното обезщетение, определено в решението на Министерския съвет или в заповедта на областния управител, е преведено по сметка на правоимащите лица, а при липса на посочена сметка – по реда на ал. 5;

2. в случаите на обжалване, когато:

а) е преведено обезщетението по сметка на правоимащите лица въз основа на решението на съда по чл. 38, ал. 8;

б) жалбата срещу решението на Министерския съвет, съответно заповедта на областния управител, бъдат отхвърлени и паричното обезщетение, определено в акта за отчуждаване, е преведено по сметка на правоимащите лица.

(2) Когато отчужденият имот е единствено жилище на собственика, имотът се завзема в срок до три месеца след изплащане на обезщетението.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 30 от 2006 г., в сила от 1.03.2007 г., бр. 109 от 2013 г., бр. 105 от 2014 г.) Ако в 18-месечен срок от влизането в сила на решението по чл. 34а, ал. 1 и в 6-месечен срок от влизането в сила на заповедта по чл. 34а, ал. 2 собственикът не бъде обезщетен, по негово искане Върховният административен съд, съответно административният съд по местонахождението на имота, отменя акта за отчуждаването.

(4) Обезщетението, определено в решението на Министерския съвет по чл. 34а, ал. 1, в заповедта на областния управител по чл. 34а, ал. 2 или в съдебното решение, се внася от инвеститора на обекта в търговска банка по сметка на правоимащите.

(5) (Доп. - ДВ, бр. 87 от 2010 г.) Обезщетението, определено в решението на МС по чл. 34а, ал. 1 или в заповедта на областния управител по чл. 34а, ал. 2, се внася от инвеститора на обекта в търговска банка по сметка на областния управител, когато съществува спор между няколко лица за правото върху дължимата сума или за права върху отчуждения имот, като в този случай банката изплаща сумата на лицето, което установи правата си по съдебен ред. Имотът се смята за отчужден от датата, на която инвеститорът преведе по сметка на областния управител обезщетението, определено в решението по чл. 34а, ал. 1 или в заповедта по чл. 34а, ал. 2.

(6) (Доп. - ДВ, бр. 87 от 2010 г., изм., бр. 109 от 2013 г.) Инвеститорът на обекта

публикува съобщение в два централни и един местен ежедневник, с което уведомява собствениците на имотите в коя търговска банка е внесено обезщетението, определено във влязлото в сила решение по чл. 34а, ал. 1, във влязлата в сила заповед по чл. 34а, ал. 2 или в съдебното решение, и за началната дата, от която започва изплащането му.

(7) (Нова - ДВ, бр. 87 от 2010 г., отм., бр. 109 от 2013 г.).

Чл. 39а. (Нов - ДВ, бр. 17 от 2006 г.) (1) (Доп. - ДВ, бр. 33 от 2009 г., изм., бр. 87 от 2010 г., бр. 105 от 2014 г.) Когато собственикът на имота не може да бъде установен или адресът му е неизвестен, както и когато собственикът на имота не е потърсил в едномесечен срок от публикуване на съобщението по чл. 39, ал. 6 определеното му обезщетение или не е представил в същия срок документи, доказващи правото му на собственост, имотът се смята за отчужден от датата, на която инвеститорът преведе по сметка на областния управител обезщетението, определено в решението по чл. 34а, ал. 1 или в заповедта по чл. 34а, ал. 2.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 87 от 2010 г.) В случаите по ал. 1 бившият собственик на отчуждения имот или неговите правоприемници доказват правото си да получат определеното обезщетение пред областния управител, който нарежда на банката да изплати дължимото обезщетение заедно със съответната лихва, която обслужващата банка начислява върху депозираната сума за периода на депозита. При заявено желание от страна на правоимащите дължими суми за обезщетението до 1000 лв. могат да се изплащат и в брой.

Чл. 39б. (Нов – ДВ, бр. 105 от 2014 г.) (1) (Изм. – ДВ, бр. 58 от 2017 г., в сила от 18.07.2017 г., бр. 44 от 2019 г.) В 7-дневен срок от постъпване на искане от органа, издал акта за отчуждаване, и/или от инвеститора съдът в закрито заседание допуска предварително изпълнение на акта за отчуждаване, когато това се налага, за да се защитят особено важни държавни или обществени интереси, при наличието на следните условия:

1. с влязъл в сила подробен устройствен план имотът е отреден за изграждане на национален обект или обект с национално значение по смисъла на Закона за устройство на територията;

2. имотът не е единствено жилище на собственика;

3. определеното с акта обезщетение е внесено по сметка на правоимащите лица, а в случаите по чл. 39а, ал. 1, както и в случаите, в които не е предоставена сметка от правоимащите лица – по сметка на областния управител.

(2) (Изм. – ДВ, бр. 44 от 2019 г.) С определението по ал. 1 съдът определя и парична гаранция в размер на една трета от внесеното обезщетение. Гаранцията се дължи от инвеститора.

(3) (Изм. – ДВ, бр. 44 от 2019 г.) Определението по ал. 1 е окончателно.

(4) (Изм. – ДВ, бр. 44 от 2019 г.) Инвеститорът може да бъде въведен във владение и да получи разрешение за строеж, след като гаранцията бъде внесена по сметка на областния управител. Въводът на инвеститора се извършва по следния ред:

1. въводът на инвеститора във владение на имота се извършва по негово искане от областния управител или от оправомощено от него длъжностно лице;

2. преди въвода се съставя протокол, в който се описва фактическото състояние на имота от комисия, която включва оправомощен представител на областния управител и на инвеститора, а когато се отнася за земеделска земя или горска територия – и представител

на Министерството на земеделието, храните и горите; в състава на комисията се включва и оценител, вписан в регистъра към Камарата на независимите оценители, в зависимост от предназначението на имота; разходите за извършване на описа на имота са за сметка на инвеститора;

3. областният управител издава заповед, с която определя състава на комисията и посочва вида, местонахождението и номера на имота, собственика на имота и датата и часа на извършване на описа на имота, която се съобщава на собственика на имота по реда на чл. 61 от Административнопроцесуалния кодекс не по-късно от 7 дни преди датата, на която ще се извърши описът;

4. протоколът се подписва от членовете на комисията и от собственика на имота; при отказ на собственика да подпише протокола това обстоятелство се удостоверява с подписите на двама свидетели, като в протокола се вписват трите им имена, точен адрес и единен граждански номер и той се смята за връчен от датата на съставянето му;

5. когато собственикът на имота е надлежно уведомен за извършване на описа и не се яви, действията могат да се извършват и протоколът да се състави в негово отсъствие; копие от протокола се връчва на собственика по реда на Административнопроцесуалния кодекс, като фактическите констатации, отразени в него, се приемат за верни до доказване на противното;

6. заповедта на областния управител по т. 3 и протоколът по т. 2, 4 и 5 не подлежат на обжалване.

(5) (Нова – ДВ, бр. 44 от 2019 г.) Определената от съда гаранция служи за изплащане на увеличения от съда размер на обезщетението по акта за отчуждаване, както и на обезщетенията по ал. 7 и 12.

(6) (Нова – ДВ, бр. 44 от 2019 г.) При влязло в сила допуснато предварително изпълнение на инвеститора на обекта се издава разрешение за строеж. Разрешението за строеж се издава на инвеститора на обекта – възложител по смисъла на Закона за устройство на територията.

(7) (Нова – ДВ, бр. 44 от 2019 г.) Инвеститорът на обекта дължи на собствениците на имотите по ал. 1 обезщетение за пропуснати ползи от датата на влизане във владение на имота до влизане в сила на решението за отчуждаване на съответния имот.

(8) (Предишна ал. 5, изм. - ДВ, бр. 44 от 2019 г.) Когато имотът е земеделска земя, обезщетението по ал. 7 включва доходите, които би получил собственикът на имота от реализация на продукцията, ако имотът се обработва, или арендното плащане, което е трябвало да получи за отдадената под аренда земя.

(9) (Предишна ал. 6, изм. - ДВ, бр. 44 от 2019 г.) Когато имотът е горска територия, обезщетението по ал. 7 включва доходите, които би получил собственикът на имота от продажбата на дървесината при наличието на издадено от компетентните по Закона за горите органи позвoлително за сеч и извоз и от продажба на вещите от страничните ползвания, представляващи стопанска дейност, когато има издадено писмено позвoлително.

(10) (Предишна ал. 7, изм. - ДВ, бр. 44 от 2019 г.) Когато имотът е търговски, производствен или селскостопански обект, обезщетението по ал. 7 включва печалбата, която би реализирал собственикът на имота, определена на базата на реализираната печалба от обекта от предходната година или от предходните тримесечие или месец, ако обектът е нов.

(11) (Предишна ал. 8, изм. - ДВ, бр. 44 от 2019 г.) Когато се засягат сгради, които са с предназначение, различно от посоченото в ал. 10, обезщетението включва печалбата или доходите, които би реализирал собственикът на имота от отдаването му под наем.

(12) (Предишна ал. 9 - ДВ, бр. 44 от 2019 г.) Инвеститорът на обекта дължи обезщетение и за вредите върху имота или възстановяване на имота във вида към момента на завземането му, в случай че отчуждаването не се осъществи или бъде отменено.

(13) (Предишна ал. 10, изм. - ДВ, бр. 44 от 2019 г.) Обезщетенията по ал. 7 и 12 се дължат след влизане в сила на акта за отчуждаване. Обезщетенията се определят чрез изготвяне на оценка от лицензирания оценител, участвал в комисията по ал. 4, т. 2, като при обективна невъзможност областният управител го заменя с друг оценител, отговарящ на условията на ал. 4, т. 2. Разходите за изготвяне на оценката са за сметка на инвеститора.

(14) (Предишна ал. 11, изм. - ДВ, бр. 44 от 2019 г.) Областният управител издава заповед, която съдържа определеното от инвеститора обезщетение по ал. 13. Обезщетението се заплаща от инвеститора в едномесечен срок от влизането в сила на заповедта.

(15) (Предишна ал. 12, изм. - ДВ, бр. 44 от 2019 г.) Заповедта по ал. 14 се съобщава на собственика на имота по реда на чл. 61 от Административнопроцесуалния кодекс. Собственикът на имота може да оспори размера на обезщетението в 14-дневен срок от съобщаването на заповедта по реда на Административнопроцесуалния кодекс.

(16) (Предишна ал. 13, изм. - ДВ, бр. 44 от 2019 г.) Съдът разглежда жалбата по ал. 15 и се произнася с решение, като производството приключва в срок до един месец от подаването ѝ. Съдът обявява решението в 7-дневен срок след заседанието, в което е приключило разглеждането на делото. Решението на съда е окончателно. Когато съдът постанови по-висок размер на обезщетението, инвеститорът изплаща на собственика разликата заедно със законните лихви върху нея в едномесечен срок от постановяване на решението на съда.

(17) (Предишна ал. 14, изм. - ДВ, бр. 44 от 2019 г.) Разликата по ал. 16 заедно със законните лихви върху нея се изплаща от областния управител от внесената като гаранция сума по ал. 2, а в случай че тя не е достатъчна за изплащане на по-високия размер на обезщетението, остатъкът се изплаща от инвеститора.

Чл. 40. (1) (Изм. - ДВ, бр. 63 от 2003 г., доп., бр. 87 от 2010 г., бр. 66 от 2013 г., в сила от 26.07.2013 г., бр. 98 от 2014 г., в сила от 28.11.2014 г.) Ако в 3-годишен срок, а за изграждане на национален обект - в 5-годишен срок от отчуждаването на имота мероприятията по подробния устройствен план не е започнало или имотът не се използва по предназначението, за което е отчужден, по искане на бившия собственик на имота областният управител отменя отчуждаването след възстановяване на полученото обезщетение. Когато имотът е отчужден с решение на Министерския съвет по чл. 34а, ал. 1, областният управител изпраща искането на министъра на регионалното развитие и благоустройството, който предлага на Министерския съвет да отмени изцяло или частично решението по чл. 34а, ал. 1.

(2) (Нова - ДВ, бр. 87 от 2010 г., изм., бр. 66 от 2013 г., в сила от 26.07.2013 г., бр. 98 от 2014 г., в сила от 28.11.2014 г.) Ако одобреният подробен устройствен план, който предвижда изграждане на национален обект, бъде отменен от съда, а новият влязъл в сила подробен устройствен план не засяга отчуждени вече имоти, бившият собственик на имота може да направи искане до областния управител за отмяна на отчуждаването. Областният управител изпраща искането на министъра на регионалното развитие и благоустройството, който предлага на Министерския съвет да отмени изцяло или частично решението по чл. 34а, ал. 1. Министерският съвет приема решението по чл. 34а, ал. 1 след възстановяване на полученото обезщетение.

(3) (Предишна ал. 2, изм. - ДВ, бр. 87 от 2010 г.) В случаите по ал. 1 и 2 държавата дължи на собственика обезщетение за нанесените вреди.

(4) (Изм. - ДВ, бр. 63 от 2003 г., предишна ал. 3, бр. 87 от 2010 г.) Държавата има право да получи по-малката стойност между направените разходи и увеличената стойност на имота за извършените междуременно от нея подобрения в имота.

Чл. 41. (1) (Изм. - ДВ, бр. 63 от 2003 г.) Когато отчуждените имоти са обременени с вещни тежести се спазват следните правила:

1. дължимото парично обезщетение в частта му до размера на обезпеченото с ипотeka вземане се плаща на ипотекарния кредитор, доколкото вземането му не се предшества от друго такова с предимство за удовлетворение;

2. (изм. - ДВ, бр. 63 от 2003 г.) при наложена върху имота друга вещна тежест дължимото парично обезщетение се внася в търговска банка и служи за обезпечаване на съответното вземане.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 104 от 1996 г., отм., бр. 63 от 2003 г.).

(3) Държавата придобива недвижимите имоти, отчуждени по този закон, без тежести.

Раздел II

(Нов - ДВ, бр. 87 от 2010 г.; обявен за противоконституционен с Решение № 6 на КС на РБ - бр. 65 от 2013 г.)

Обезщетение за ползване на имот - частна собственост

Чл. 41а. (Нов - ДВ, бр. 87 от 2010 г.) (1) Когато решението за отчуждаване не е влязло в сила, но подробният устройствен план, който предвижда изграждане на национален обект, е влязъл в сила, има издадено разрешение за строеж и е изплатено определеното в акта за отчуждаване обезщетение, инвеститорът на обекта може да влезе във владение на имота или на части от имота, намиращи се извън урбанизирана територия, с изключение на случаите, в които се отчуждава имот, който е единствено жилище, и да започне строителство след заплащане на парично обезщетение при условията и по реда на този закон.

(2) Инвеститорът на обекта дължи обезщетение на собствениците на имотите по ал. 1 от датата на влизане във владение на имота до влизането в сила на решението за отчуждаване.

(3) Когато имотът е земеделска земя, обезщетението по ал. 2 включва доходите,

които би получил собственикът на имота от реализация на продукцията, ако имотът се обработва, или арендното плащане, което е трябвало да получи за отдадената под аренда земя.

(4) (Изм. - ДВ, бр. 19 от 2011 г., в сила от 9.04.2011 г.) Когато имотът е горска територия, обезщетението по ал. 2 включва доходите, които би получил собственикът на имота от продажбата на дървесината при наличието на издадено от компетентните по Закона за горите органи разрешително за сеч и извоз и от продажба на вещите от страничните ползвания, представляващи стопанска дейност, когато има издадено писмено разрешително.

(5) Когато имотът е търговски, производствен или селскостопански обект, обезщетението по ал. 2 включва печалбата, която би реализирал собственикът на имота, определена на база реализираната печалба от обекта от предходната година или от предходните тримесечие или месец, ако обектът е нов.

(6) Когато се засягат сгради, които са с предназначение, различно от посоченото в ал. 5, обезщетението включва печалбата, която би реализирал собственикът на имота от отдаването му под наем.

Чл. 41б. (Нов - ДВ, бр. 87 от 2010 г.) (1) Въводът на инвеститора във владение на имота се извършва по негово искане от областния управител или от оправомощено от него длъжностно лице.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 19 от 2011 г., в сила от 9.04.2011 г., бр. 58 от 2017 г., в сила от 18.07.2017 г.) Преди въвода се съставя протокол, в който се описва фактическото състояние на имота от комисия, която включва представител на областния управител и на инвеститора, а когато се отнася за земеделска земя или горска територия - и на Министерството на земеделието, храните и горите или неговите структури. В състава на комисията се включва и оценител, вписан в регистъра към Камарата на независимите оценители, в зависимост от предназначението на имота.

(3) Областният управител издава заповед, с която определя състава на комисията и посочва вида, местонахождението и номера на имота, собственика на имота и датата и часа на извършване на описа на имота.

(4) Заповедта се връчва на собственика на имота по реда на Административнопроцесуалния кодекс не по-късно от 7 дни преди датата, на която ще се извърши описът.

(5) Протоколът се подписва от членовете на комисията и от собственика на имота. При отказ на собственика да подпише протокола това обстоятелство се удостоверява с подписите на двама свидетели, като в протокола се вписват трите им имена, точен адрес и единен граждански номер. В случаите по изречение второ протоколът се смята за връчен от датата на съставянето му.

(6) Когато собственикът на имота е надлежно уведомен за извършване на описа и не се яви, действията се извършват и протоколът се съставя в негово отсъствие. Копие от протокола се връчва на собственика по реда на Административнопроцесуалния кодекс.

(7) Фактическите констатации, отразени в протокола, се приемат за верни до доказване на противното.

Чл. 41в. (Нов - ДВ, бр. 87 от 2010 г.) (1) Собственикът на имота е длъжен в 14-дневен срок от връчването на протокола по чл. 41б, ал. 5 и 6 да представи пред областния управител всички писмени доказателства, с които разполага и които са относими към размера на определяне на дължимото обезщетение по чл. 41а, ал. 2.

(2) При отсъствие на собственика от страната или при невъзможност да бъде открит

доказателствата относно обстоятелствата, относими към размера на определяне на дължимото обезщетение по чл. 41а, ал. 2, се събират по реда на Гражданския процесуален кодекс, глава четиринадесета, раздел VII "Обезпечение на доказателства".

(3) Дължимото обезщетение се определя въз основа на констатациите, направени в протокола, и останалите писмени доказателства от оценителя, участвал в комисията, като при обективна невъзможност се заменя от областния управител с друг оценител, отговарящ на условията на чл. 41б, ал. 2.

(4) В случаите по чл. 41а, ал. 3 и 4 размерът на обезщетението се определя за една година и се дължи ежегодно до влизане в сила на решението за отчуждаване.

(5) В случаите по чл. 41а, ал. 5 и 6 размерът на обезщетението се определя за един месец и се дължи ежемесечно до влизане в сила на решението за отчуждаване.

(6) Размерът на обезщетението по ал. 4 и 5 се определя в едномесечен срок от изтичане на срока по ал. 1.

(7) Обезщетението по ал. 4 се заплаща ежегодно до десети февруари, а по ал. 5 - ежемесечно до десето число.

Чл. 41г. (Нов - ДВ, бр. 87 от 2010 г.) (1) Областният управител издава заповед, с която определя размера на дължимото обезщетение съгласно чл. 41в, ал. 3 и посочва вида, местонахождението и собственика на имота.

(2) Заповедта се връчва на собственика на имота и на инвеститора на обекта по реда на Административнопроцесуалния кодекс.

(3) Определеното в заповедта обезщетение за първата година, съответно за първия месец, се заплаща от инвеститора на обекта в 14-дневен срок от връчването на заповедта.

(4) След заплащане на обезщетението по ал. 3 инвеститорът на обекта се въвежда във владение от областния управител по местонахождение на имота. Областният управител насрочва ден и час за въвода и уведомява собственика и инвеститора на обекта. Протоколът за въвода се изготвя на място от областния управител. Ако собственикът не напусне доброволно имота, той се отстранява принудително.

(5) Инвеститорът се въвежда във владение на имота и когато недвижимият имот е във владение на трето лице.

(6) Собственикът на имота може да оспори размера на обезщетението пред съответния административен съд в 14-дневен срок от връчване на заповедта. Оспорването не спира изпълнението на заповедта.

(7) В 7-дневен срок от получаването на жалбата областният управител изпраща жалбата в съда заедно със становище по нея и всички необходими доказателства.

(8) Съдът призовава задължително инвеститора на обекта.

(9) В 5-дневен срок от получаването на жалбата съдът се произнася в закрито заседание по допускане на посочените и представените от страните доказателства и насрочва делото след 15 дни. При призоваването не се прилагат правилото на чл. 56, ал. 3 и срокът по чл. 199 от Гражданския процесуален кодекс.

(10) Сроковете по ал. 9 се прилагат и при отлагане на делото.

(11) Съдът обявява решението в 7-дневен срок след заседанието, в което е приключило разглеждането на делото. Решението на съда е окончателно.

(12) Съдът назначава за вещи лица оценители, които отговарят на изискванията на този закон.

(13) Когато съдът е постановил по-висок размер на обезщетението, инвеститорът изплаща на собственика разликата заедно със законните лихви върху нея в едномесечен срок.

Чл. 41д. (Нов - ДВ, бр. 87 от 2010 г.) Разходите по описа на имота и изготвянето на оценката са за сметка на инвеститора на обекта.

Чл. 42. (Изм. - ДВ, бр. 109 от 2013 г.) По отчуждителните производства, обезщетенията и сделките за придобиване на собственост и на вещни права по тази глава не се събират данъци и такси.

Раздел III
(Нов - ДВ, бр. 87 от 2010 г.)
Обезщетение при отчуждаване на земеделски земи и
горски територии
(Загл. изм. - ДВ, бр. 19 от 2011 г., в сила от 9.04.2011 г.)

Чл. 42а. (Нов - ДВ, бр. 87 от 2010 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 19 от 2011 г., в сила от 9.04.2011 г.) Когато за задоволяване на държавни нужди, които не могат да бъдат задоволени по друг начин за изграждане на национален обект, следва да бъдат отчуждени принудително имоти - частна собственост, представляващи земеделски земи или горски територии, като равностойно обезщетение може да се предостави имот - частна държавна собственост, от държавния поземлен фонд и от горските територии - държавна собственост.

(2) Не се допуска имотно обезщетяване, когато отчуждаваният имот е с размери, по-малки от 3 дка за ниви, 2 дка за ливади, 1 дка за трайни насаждения и 1 дка за гора.

(3) (Нова – ДВ, бр. 44 от 2019 г.; обявена за противоконституционна с Решение № 9 на КС на РБ - бр. 98 от 2019 г.)

Алинея 2 не се прилага при отчуждаване на имоти – собственост на едно физическо или юридическо лице, както и на имоти на едни и същи съсобственици, с обща площ над 50 дка.

Чл. 42б. (Нов - ДВ, бр. 87 от 2010 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 82 от 2012 г., в сила от 26.11.2012 г., бр. 66 от 2013 г., в сила от 26.07.2013 г., бр. 58 от 2017 г., в сила от 18.07.2017 г.) След изготвяне на проекта на подробен устройствен план за изграждане на национален обект инвеститорът на обекта предоставя на министъра на земеделието, храните и горите информация за площта и характеристиките на засегнатите от плана имоти и доказателства, че компетентният орган по чл. 124а, ал. 4 от Закона за устройството на територията е разрешил изработването на подробен устройствен план за изграждане на национален обект.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 19 от 2011 г., в сила от 9.04.2011 г., бр. 58 от 2017 г., в сила от 18.07.2017 г.) В едномесечен срок от получаване на информацията по ал. 1 министърът на земеделието, храните и горите уведомява инвеститора на обекта за площта и характеристиките на земеделските земи от държавен поземлен фонд и горските територии - държавна собственост, които могат да бъдат предоставени като обезщетение.

(3) След получаване на информацията по ал. 1 не могат да се извършват разпоредителни сделки и да се сключват договори за аренда или наем за срок, по-дълъг от една година, за имотите, които могат да се предоставят като обезщетение.

Чл. 42в. (Нов - ДВ, бр. 87 от 2010 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 19 от 2011 г., в сила от 9.04.2011 г., бр. 58 от 2017 г., в сила от 18.07.2017 г.) При наличие на свободни земеделски земи и горски територии по чл. 42б, ал. 2 и след одобряване на подробния устройствен план инвеститорът на обекта прави искане до министъра на земеделието, храните и горите за предоставяне на земеделски земи като обезщетение от държавния поземлен фонд и от горски територии - държавна собственост.

(2) Към искането се прилага:

1. одобреният подробен устройствен план;
2. (изм. - ДВ, бр. 19 от 2011 г., в сила от 9.04.2011 г., бр. 61 от 2015 г.) оценка за стойността на имотите, засегнати от плана, определена по реда на наредбата по чл. 36, ал. 2 от Закона за собствеността и ползването на земеделските земи - за земеделски земи, и наредбата по чл. 86, ал. 2 от Закона за горите - за горските територии;
3. данни за начина на трайно ползване, категорията и площта на имотите, предмет на отчуждаване, произход и функции на горите.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 58 от 2017 г., в сила от 18.07.2017 г.) В едномесечен срок от получаване на искането по ал. 1 министърът на земеделието, храните и горите предоставя на инвеститора скици или проект на скица на имотите, които могат да се предоставят за обезщетение, съдържащи данни за начина на трайно ползване, категорията и площта на имотите.

(4) (Изм. - ДВ, бр. 19 от 2011 г., в сила от 9.04.2011 г., бр. 61 от 2015 г.) След получаване на информацията по ал. 3 инвеститорът изготвя план за обезщетение с конкретните имоти, които се предоставят на отделните собственици, и оценка на имотите, които се предоставят като обезщетение, изготвена по реда на наредбата по чл. 36, ал. 2 от Закона за собствеността и ползването на земеделските земи - за земеделски земи, или наредбата по чл. 86, ал. 2 от Закона за горите - за горските територии.

Чл. 42г. (Нов - ДВ, бр. 87 от 2010 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 19 от 2011 г., в сила от 9.04.2011 г., бр. 66 от 2013 г., в сила от 26.07.2013 г., бр. 98 от 2014 г., в сила от 28.11.2014 г., бр. 58 от 2017 г., в сила от 18.07.2017 г.) Министърът на регионалното развитие и благоустройството, министърът на финансите и министърът на земеделието, храните и горите правят предложение до Министерския съвет за отчуждаване на имоти - частна собственост, представляващи земеделски земи или горски територии.

(2) Към предложението за отчуждаване по ал. 1 се прилагат:

1. копие на влязъл в сила подробен устройствен план, предвиждащ изграждане на обект с национално значение;
2. характеристика, вид, местонахождение, размер на имотите, данни за собствениците и документи за собственост на отчуждаваните имоти;
3. характеристика, вид, местонахождение и размер на всеки от имотите, които се предоставят като обезщетение, и собствениците, на които се предоставят;
4. (изм. - ДВ, бр. 19 от 2011 г., в сила от 9.04.2011 г., бр. 61 от 2015 г.) оценки на отчуждаваните и предоставяните като обезщетение имоти, определени по реда на наредбата по чл. 36, ал. 2 от Закона за собствеността и ползването на земеделските земи, съответно по реда на наредбата по чл. 86, ал. 2 от Закона за горите;
5. финансова обосновка на предложението за отчуждаване.

Чл. 42д. (Нов - ДВ, бр. 87 от 2010 г., изм., бр. 19 от 2011 г., в сила от 9.04.2011 г., бр.

61 от 2015 г.) В решението на Министерския съвет за отчуждаването се посочва националният обект, за изграждането на който се отчуждават имотите, видът, местонахождението, размерът и характеристиките на отчуждаваните имоти, собствениците на всеки от имотите, видът, местонахождението, размерът и характеристиките на имотите, които се предоставят като обезщетение, стойността на отчуждавания и предоставения като обезщетение имот, определени по реда на наредбата по чл. 36, ал. 2 от Закона за собствеността и ползването на земеделските земи - за земеделски земи, и наредбата по чл. 86, ал. 2 от Закона за горите - за горските територии.

Чл. 42е. (Нов - ДВ, бр. 87 от 2010 г.) При обжалване на решението за отчуждаване на Министерския съвет относно равностойността на обезщетението съдът присъжда разликата в пари, когато стойността на предоставения като обезщетение имот е по-ниска от стойността на отчуждения имот, определени по реда на наредбите по чл. 42г, ал. 2, т. 4.

Чл. 42ж. (Нов - ДВ, бр. 87 от 2010 г.) (1) Имотът се смята за отчужден след влизане в сила на акта за отчуждаване.

(2) (Отм. - ДВ, бр. 109 от 2013 г.).

Чл. 42з. (Нов - ДВ, бр. 87 от 2010 г.) Когато като обезщетение се предоставя равностоен имот, решението на Министерския съвет подлежи на вписване в имотния регистър след влизането му в сила. Решението, придружено със скица, удостоверява правото на собственост и има силата на констативен нотариален акт за собственост върху имота.

Чл. 42и. (Нов - ДВ, бр. 87 от 2010 г.) Разходите по изготвянето на оценките по този раздел са за сметка на инвеститора на обекта.

Глава четвърта

ПРИДОБИВАНЕ И РАЗПОРЕЖДАНЕ С ИМОТИ И ВЕЩИ - ЧАСТНА ДЪРЖАВНА СОБСТВЕНОСТ

(Загл. изм. - ДВ, бр. 32 от 2005 г.)

Чл. 43. (Изм. и доп. - ДВ, бр. 124 от 1998 г., изм., бр. 32 от 2005 г.) (1) Държавата може да придобива имоти чрез покупка, замяна, дарение, делба, възмездно или безвъзмездно учредяване на вещни права, завещание или чрез други начини, определени в закона.

(2) (Доп. - ДВ, бр. 45 от 2012 г., в сила от 1.01.2013 г., изм., бр. 96 от 2017 г., в сила от 1.01.2018 г., бр. 90 от 2018 г.) Държавата се разпорежда с имоти - частна държавна собственост, на база оценки на имотите, извършени от независим оценител, не по-ниски от данъчните им оценки, чрез продажба, замяна, делба, възмездно или безвъзмездно учредяване на ограничени вещни права, както и чрез апортиране на имоти и вещи в капитала на търговски дружества.

(3) (Отм. - ДВ, бр. 90 от 2018 г.).

(4) (Доп. - ДВ, бр. 87 от 2010 г.) Държавните предприятия по чл. 62, ал. 3 от Търговския закон могат да се разпореждат с придобитите и предоставените им имоти - частна държавна собственост, с разрешение на министъра, упражняващ правата на собственост на държавата, при условия и по ред, определени с правилника за прилагане на закона. Когато данъчната оценка на имота или правото на строеж е над 500 000 лв., разпореждането се извършва от министъра, който упражнява правата на държавата в предприятието, след решение на Министерския съвет.

Чл. 43а. (Нов - ДВ, бр. 32 от 2005 г., доп., бр. 87 от 2010 г.) С решение на Министерския съвет се възлага на министър, ръководител на друго ведомство или областен управител да сключи договор за покупка на имот или на част от имот за прекратяването на съсобствеността между държавата и физически и/или юридически лица, или за учредяване на ограничено вещно право в полза на държавата.

Чл. 43б. (Нов - ДВ, бр. 32 от 2005 г.) Областният управител приема дарението на имот, ограничено вещно право или движима вещ в полза на държавата и сключва договор. Когато дарението се прави в полза на министерство, друго ведомство или юридическо лице на бюджетна издръжка, договърът се сключва от министъра, ръководителя на другото ведомство или ръководителя на юридическото лице на бюджетна издръжка.

Чл. 43в. (Нов - ДВ, бр. 32 от 2005 г.) (1) (Предишен текст на чл. 43в - ДВ, бр. 87 от 2010 г.) Завещание или завет, направен в полза на държавата, се приема от областния управител. В случаите, когато завещанието или заветът е направен в полза на министерство, друго ведомство или юридическо лице на бюджетна издръжка, завещанието или заветът се приема от министъра, ръководителя на другото ведомство или юридическото лице на бюджетна издръжка.

(2) (Нова - ДВ, бр. 87 от 2010 г.) Когато предмет на завещанието или завета по ал. 1 са имоти и/или движими вещи, които се намират извън страната, приемането на завещанието или завета се извършва с решение на Министерския съвет.

Чл. 44. (Изм. - ДВ, бр. 32 от 2005 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 18 от 2010 г., в сила от 5.03.2010 г., бр. 87 от 2010 г., доп., бр. 64 от 2018 г., в сила от 3.08.2019 г., изм., бр. 79 от 2019 г.) Продажбата на имоти - частна държавна собственост, с данъчна оценка над 10 000 лв. се извършва от Агенцията за публичните предприятия и контрол по реда на Закона за приватизация и следприватизационен контрол. При продажбата се използва електронната платформа по чл. 3а, ал. 1 от Закона за приватизация и следприватизационен контрол.

(2) (Нова - ДВ, бр. 18 от 2010 г., в сила от 5.03.2010 г., доп., бр. 87 от 2010 г., бр. 64 от 2018 г., в сила от 3.08.2019 г.) Продажбата на имоти - частна държавна собственост с данъчна оценка до 10 000 лв., се извършва от областния управител по местонахождението на имота при условията и по реда, определени в закона и правилника за прилагане на закона. При продажбата областният управител използва електронната платформа по чл. 3а, ал. 1 от Закона за приватизация и следприватизационен контрол.

(3) (Предишна ал. 2 - ДВ, бр. 18 от 2010 г., в сила от 5.03.2010 г., изм., бр. 87 от 2010 г.) Извън случаите по ал. 1 и 2 и по чл. 43, ал. 2 и 4 продажбата на земя или съответни идеални части от земя - частна държавна собственост, на лица, притежаващи собственост върху законно построена сграда, изградена върху нея, се извършва от областния управител по местонахождението на имота без търг по ред, определен с правилника за прилагане на закона. Продажната цена се определя по реда на правилника за прилагане на закона.

Чл. 44а. (Нов - ДВ, бр. 33 от 2009 г., отм., бр. 87 от 2010 г.)

Чл. 45. (Доп. - ДВ, бр. 55 от 1997 г., изм., бр. 124 от 1998 г., бр. 32 от 2005 г., бр. 17 от 2006 г., бр. 10 от 2009 г.) (1) Не може да се извършва замяна на имот - частна държавна собственост, или на право на строеж върху имот - частна държавна собственост, на територията на страната с имот или с право на строеж - собственост на физически лица или на юридически лица, освен в случаите, посочени в закона.

(2) Замяна на имот - частна държавна собственост, или на право на строеж върху имот - частна държавна собственост, с имот или с право на строеж - собственост на физически лица или на юридически лица, може да се извършва, когато тя е:

1. (изм. - ДВ, бр. 41 от 2009 г.) способ за прекратяване на съсобствеността на

държавата и на физически или юридически лица;

2. (изм. - ДВ, бр. 87 от 2010 г.) способ за изпълнение на задължения, произтичащи от международен договор;

3. (нова - ДВ, бр. 41 от 2009 г.) между държавата и общината;

4. (нова - ДВ, бр. 41 от 2009 г.) предвидена в други случаи, определени в закон.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 87 от 2010 г.) В случаите по ал. 2 замяната се извършва от областния управител по местонахождението на имота - частна държавна собственост. Замяната се извършва на базата на оценки на заменяемите имоти, извършени от независим оценител, на цени, не по-ниски от данъчните им оценки.

(4) (Изм. - ДВ, бр. 87 от 2010 г., бр. 66 от 2013 г., в сила от 26.07.2013 г., бр. 98 от 2014 г., в сила от 28.11.2014 г.) Когато данъчната стойност на имота - частна държавна собственост, или на правото на строеж върху имот - частна държавна собственост, е над 500 хил. лв., замяната се извършва с решение на Министерския съвет по предложение на министъра на регионалното развитие и благоустройството. Въз основа на решението на Министерския съвет министърът на регионалното развитие и благоустройството издава заповед и сключва договор за замяна.

(5) (Нова - ДВ, бр. 87 от 2010 г.) Замяната на имот - частна държавна собственост, предоставен за управление на Министерството на отбраната, чиято данъчна стойност надхвърля 500 000 лв., се извършва с решение на Министерския съвет по предложение на министъра на отбраната. Въз основа на решението на Министерския съвет министърът на отбраната издава заповед и сключва договор за замяна.

Чл. 45а. (Нов - ДВ, бр. 124 от 1998 г., изм., бр. 17 от 2006 г., бр. 87 от 2010 г.) (1) Прекратяването на съсобствеността между държавата и физически или юридически лица върху имот чрез продажба на частта на държавата се извършва от областния управител по местонахождение на имота. Ако частта на държавата е предоставена за управление на ведомство, се изисква и становище на ръководителя на ведомството. Прекратяването на съсобствеността се извършва на база пазарна оценка на съответния дял, извършена от независим оценител, на цена не по-ниска от данъчната оценка на имота.

(2) (Нова - ДВ, бр. 13 от 2017 г., отм., бр. 79 от 2019 г.).

(3) (Изм. - ДВ, бр. 13 от 2017 г., отм., бр. 79 от 2019 г.).

(4) (Предишна ал. 2 - ДВ, бр. 13 от 2017 г.) При прекратяването на съсобствеността между държавата и общините чрез продажба на частта на държавата оценката се възлага само от областния управител.

Чл. 46. (Изм. - ДВ, бр. 124 от 1998 г., бр. 32 от 2005 г.) (1) Не могат да придобиват чрез покупко-продажба или замяна недвижими имоти - частна държавна собственост, предоставени за управление на съответните ведомства:

1. министър-председателят и заместник министър-председателите;

2. министрите и заместник-министрите;

3. народните представители;

4. председателите на държавни агенции и заместниците им;

5. председателите и членовете на държавните комисии;

6. изпълнителните директори на изпълнителните агенции и заместниците им;

7. ръководителите на държавни институции, създадени със закон или постановление на Министерския съвет;

8. главните секретари на Народното събрание, на Министерския съвет, на администрацията на президента, на министерствата и на държавните институции по т. 4, 5, 6 и 7;

9. областните управители и заместниците им;

10. членовете на политическите кабинети на министър-председателя, заместник министър-председателите и министрите, както и експертните и техническите сътрудници към тях;

11. (изм. - ДВ, бр. 17 от 2006 г., доп., бр. 87 от 2010 г.) директорите на дирекции в администрациите на централните и териториалните органи на държавната власт.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 87 от 2010 г.) Държавни служители и служители по трудово правоотношение в администрацията, както и военнослужещи могат да придобиват без търг недвижими имоти - жилища, ателиета и гаражи - частна държавна собственост, предоставени за управление на съответните ведомства, ако имат най-малко три години стаж в съответната администрация, съответно в Министерството на отбраната, в структурите на пряко подчинение на министъра на отбраната или в Българската армия и отговарят на условията, предвидени в правилника за прилагане на закона.

(3) В случаите по ал. 2 продажбите се извършват по цени, не по-ниски от данъчните оценки на имотите.

Чл. 46а. (Нов - ДВ, бр. 93 от 2004 г., изм., бр. 17 от 2006 г., отм., бр. 87 от 2010 г.).

Чл. 46б. (Нов - ДВ, бр. 113 от 2007 г., отм., бр. 87 от 2010 г.).

Чл. 47. (Изм. - ДВ, бр. 55 от 1997 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 9 от 2000 г., бр. 32 от 2005 г., бр. 87 от 2010 г., доп., бр. 45 от 2012 г., в сила от 1.01.2013 г., изм., бр. 66 от 2013 г., в сила от 26.07.2013 г., бр. 98 от 2014 г., в сила от 28.11.2014 г., бр. 96 от 2017 г., в сила от 1.01.2018 г.) Учредяването на ограничени вещни права върху имот - частна държавна собственост, чиято данъчна стойност надхвърля 500 хил. лв., се извършва с решение на Министерския съвет по предложение на министъра на регионалното развитие и благоустройството.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 32 от 2005 г., бр. 87 от 2010 г., бр. 66 от 2013 г., в сила от 26.07.2013 г., бр. 98 от 2014 г., в сила от 28.11.2014 г.) В случаите по ал. 1 въз основа на решението на Министерския съвет министърът на регионалното развитие и благоустройството провежда търг при условия и по ред, определени с правилника за прилагане на закона, след което издава заповед и сключва договор.

(3) (Нова - ДВ, бр. 87 от 2010 г.) Продажбата на имот - частна държавна собственост, предоставен за управление на Министерството на отбраната, чиято данъчна стойност надхвърля 500 000 лв., се извършва с решение на Министерския съвет по предложение на министъра на отбраната. Въз основа на решението на Министерския съвет министърът на отбраната провежда търг при условия и по ред, определени с правилника за прилагане на закона, след което издава заповед и сключва договор за продажба.

Чл. 48. (Изм. - ДВ, бр. 104 от 1996 г., бр. 124 от 1998 г., бр. 32 от 2005 г.) (1) (Доп. - ДВ, бр. 18 от 2010 г., в сила от 5.03.2010 г., изм., бр. 87 от 2010 г., бр. 66 от 2013 г., в сила от 26.07.2013 г., бр. 98 от 2014 г., в сила от 28.11.2014 г.) Разпореждането с имоти - частна държавна собственост, с изключение на продажбата по реда на чл. 44, ал. 1, се извършва със заповед на областния управител, в случаите по чл. 45, ал. 4 и чл. 47, ал. 2 - на министъра на регионалното развитие и благоустройството, а в случаите по чл. 45, ал. 5 и чл. 47, ал. 3 - на министъра на отбраната. Въз основа на заповедта се сключва договор.

(2) Договорите, чрез които държавата придобива имоти и се разпорежда с имоти - частна държавна собственост, се сключват в писмена форма и се вписват по разпореждане на съдията по вписванията по местонахождението на имота.

Чл. 48а. (Нов - ДВ, бр. 96 от 2017 г., в сила от 1.01.2018 г.) Извън случаите по чл. 47 и 48 учредяване на ограничени вещни права върху имот - частна държавна собственост, и

разпореждане с имоти – частна държавна собственост, може да се извършва в съответствие с проведената процедура за определяне на концесионер за концесия за строителство и/или концесия за услуги при условията и по реда на Закона за концесиите.

Чл. 48б. (Нов – ДВ, бр. 13 от 2017 г.) Свързани лица не могат да са самостоятелни кандидати или участници в една и съща тръжна процедура при разпореждане с имоти или части от имоти – частна държавна собственост.

Чл. 49. (1) (Изм. - ДВ, бр. 32 от 2005 г., доп., бр. 18 от 2010 г., в сила от 5.03.2010 г., изм., бр. 87 от 2010 г.) Продажбата на държавни жилища, ателиета и гаражи с изключение на случаите по чл. 46, ал. 2 се извършва от областния управител по местонахождението на имота след провеждането на търг по реда на чл. 44, ал. 2.

(2) (Отм. - ДВ, бр. 32 от 2005 г.).

(3) При условията и по реда на ал. 1 се извършва и продажбата на държавни жилища, ателиета и гаражи, които са били предоставени на закрити ведомства, освен ако в акта за ликвидация е установено друго.

(4) (Изм. - ДВ, бр. 55 от 1997 г., бр. 87 от 2010 г.) Свободни от наематели държавни жилища, ателиета и гаражи, които не са предоставени на ведомства, се разпределят от областния управител между ведомствата съобразно доказаните им потребности.

(5) (Отм. - ДВ, бр. 32 от 2005 г.).

Чл. 50. (Отм. - ДВ, бр. 32 от 2005 г.).

Чл. 51. (Отм. - ДВ, бр. 32 от 2005 г.).

Чл. 52. (Изм. - ДВ, бр. 32 от 2005 г.) Замяната на държавни ведомствени жилища, ателиета и гаражи с жилища, ателиета и гаражи - собственост на работниците или служителите на ведомството, се извършва от областния управител със съгласието на министъра или ръководителя на ведомството при условия и по ред, определени с правилника за прилагане на закона, и на цени, не по-ниски от данъчната оценка.

Чл. 53. (Изм. - ДВ, бр. 57 от 2000 г., бр. 87 от 2010 г.) Разпореждането при условията на чл. 46, ал. 2 с жилища, ателиета и гаражи, предоставени за управление на Министерството на отбраната и Министерството на вътрешните работи, се извършва от ръководителя на съответното ведомство по ред, определен от Министерския съвет.

Чл. 54. (1) (Изм. и доп. - ДВ, бр. 55 от 1997 г., изм., бр. 32 от 2005 г., бр. 66 от 2013 г., в сила от 26.07.2013 г., бр. 98 от 2014 г., в сила от 28.11.2014 г., доп., бр. 13 от 2017 г.) Безвъзмездно прехвърляне на собственост върху имот - частна държавна собственост, в полза на общини за изпълнение на техните функции или за трайно задоволяване на обществени потребности от местно значение при съобразяване на законодателството и правилата в областта на държавните помощи, се извършва с решение на Министерския съвет по предложение на министъра на регионалното развитие и благоустройството. Областният управител сключва договор за безвъзмездното прехвърляне, който се вписва в службата по вписванията.

(2) Исканията за безвъзмездно прехвърляне по ал. 1 се правят чрез областния управител, който дава мотивирано становище.

(3) (Нова – ДВ, бр. 13 от 2017 г.) Общините нямат право да продават, заменят, даряват, внасят като непарична вноска в капитала на търговски дружества придобитите имоти или да учредяват право на строеж или право на ползване върху тях, освен в случаите, свързани с реализиране на обекти, необходими за трайно задоволяване на обществени потребности от местно значение, при съобразяване на законодателството и правилата в областта на държавните помощи, както и в случаите по чл. 22а от Закона за насърчаване на инвестициите на инвеститор, получил сертификат за инвестиция от клас А,

клас Б или за приоритетен инвестиционен проект. Забраната се вписва по партидите на придобитите имоти.

(4) (Нова – ДВ, бр. 13 от 2017 г.) Сделка, извършена в нарушение на забраната по ал. 3, е нищожна.

(5) (Нова – ДВ, бр. 13 от 2017 г.) При нереализиране на предвидените мероприятия в срок до 5 години от придобиването на имотите общините са длъжни да прехвърлят собствеността върху тях на държавата.

(6) (Нова – ДВ, бр. 13 от 2017 г.) Областният управител по местонахождение на имота осъществява контрол за изпълнението на забраната по ал. 3 и предоставя годишен доклад до Министерския съвет въз основа на извършени проверки през съответната календарна година в срок до 31 декември.

Чл. 55. (1) (Изм. - ДВ, бр. 124 от 1998 г., изм. и доп., бр. 32 от 2005 г.) Доброволна делба на съсобствен между държавата и физически или юридически лица имот се извършва по предложение на съсобствениците до областния управител, съответно до министъра или ръководителя на ведомството, на което е предоставен имотът. Предложение за доброволна делба до останалите съсобственици може да направи областният управител, министърът или ръководителят на ведомството, на което е предоставен имотът.

(2) (Доп. - ДВ, бр. 32 от 2005 г., изм., бр. 17 от 2006 г., бр. 87 от 2010 г.) Доброволната делба по ал. 1 се извършва от областния управител с предварително писмено съгласие на ръководителя на ведомството, на което имотът е предоставен за управление.

(3) Доброволната делба се извършва въз основа на заповед на областния управител и договор за делба между съделителите.

(4) (Изм. - ДВ, бр. 87 от 2010 г.) Органът по ал. 2 не дава съгласие за извършване на доброволна делба, когато тя не е в интерес на държавата.

Чл. 56. (1) (Доп. - ДВ, бр. 124 от 1998 г., изм., бр. 32 от 2005 г., бр. 87 от 2010 г., доп., бр. 45 от 2012 г., в сила от 1.01.2013 г., изм., бр. 96 от 2017 г., в сила от 1.01.2018 г.) Възмездно право на ползване върху имот - частна държавна собственост, се учредява със заповед на областния управител за срок не по-дълъг от 10 години след провеждане на търг при условия и по ред, определени от Министерския съвет.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 55 от 1997 г., бр. 87 от 2010 г., бр. 66 от 2013 г., в сила от 26.07.2013 г., бр. 98 от 2014 г., в сила от 28.11.2014 г., изм. и доп., бр. 13 от 2017 г.) Безвъзмездно право на ползване върху имот - частна държавна собственост, може да се учреди за срок не по-дълъг от 10 години със заповед на областния управител в полза на общини за изпълнение на техните функции или за трайно задоволяване на обществени потребности от местно значение, както и в полза на други лица, при съобразяване на законодателството и правилата в областта на държавните помощи, след решение на Министерския съвет по предложение на министъра на регионалното развитие и благоустройството. Ползвателите не могат да използват имота за извършване на икономическа дейност.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 124 от 1998 г., бр. 32 от 2005 г., бр. 87 от 2010 г.) Със заповедта на областния управител се определят начинът и условията за учредяване правото на ползване - възмездно или безвъзмездно. Когато правото на ползване се учредява възмездно или при

определени условия, в заповедта се посочва цената му, съответно условията, определени въз основа на резултатите от търга.

(4) (Доп. – ДВ, бр. 13 от 2017 г.) Въз основа на заповедта областният управител сключва договор. Когато правото на ползване се учредява безвъзмездно, договорът се прекратява едностранно от областния управител в случай на неизпълнение на условието по ал. 2, като се налага санкция в размер на пазарните нива на пропуснатите ползи, определени от лицензиран оценител. Размерът на санкцията се изчислява за периода на ползване на имота в нарушение на правилата за държавните помощи.

(5) (Нова – ДВ, бр. 13 от 2017 г.) Областният управител по местонахождение на имота осъществява контрол за изпълнението на условието по ал. 2 и предоставя годишен доклад до Министерския съвет въз основа на извършени проверки през съответната календарна година в срок до 31 декември.

Чл. 57. (Отм. - ДВ, бр. 124 от 1998 г., нов, бр. 32 от 2005 г.) (1) (Отм. – ДВ, бр. 79 от 2019 г.).

(2) (Доп. - ДВ, бр. 45 от 2012 г., в сила от 1.01.2013 г., изм. и доп., бр. 96 от 2017 г., в сила от 1.01.2018 г.) Държавата може да учредява и да участва в учредяването на акционерни дружества и на дружества с ограничена отговорност по решение на Министерския съвет. Когато се учредява публично-частно дружество по смисъла на Закона за концесиите, решението на Министерския съвет, с което се одобрява откриване на процедурата за определяне на концесионер, съдържа и решение за учредяване на дружеството. В тези случаи правата на собственост на държавата в дружеството се упражняват от министъра, който има правомощията на концедент. Министърът определя условията за участие в дружеството в съответствие с проведената процедура за определяне на концесионер.

(3) (Доп. - ДВ, бр. 45 от 2012 г., в сила от 1.01.2013 г., изм., бр. 90 от 2018 г.) Държавата може да апортира имоти и вещи - частна държавна собственост, в капитала на търговски дружества въз основа на решение на Министерския съвет по предложение на съответния министър при спазване на правилата в областта на държавните помощи.

Чл. 57а. (Нов - ДВ, бр. 45 от 2012 г., в сила от 1.01.2013 г., доп., бр. 52 от 2015 г., изм., бр. 96 от 2017 г., в сила от 1.01.2018 г.) (1) (Изм. – ДВ, бр. 90 от 2018 г.) Държавата и държавните предприятия по чл. 62, ал. 3 от Търговския закон може да учредяват или да участват в търговски дружества, чийто капитал не е изцяло тяхна собственост, след решение на Министерския съвет. Участието може да е с парична или с непарична вноска.

(2) Когато предмет на вноската е вещно право върху имот или вещь – частна държавна собственост, лицето, което я е извършило, има блокираща квота при вземането на следните решения:

1. изменение на устава или на дружествения договор;
2. увеличаване и намаляване на капитала;
3. сключване на сделките по чл. 236, ал. 2 от Търговския закон;
4. извършване на разпоредителни сделки с имущество – предмет на непарична вноска, на публичния съдружник;

5. преобразуване и прекратяване на дружеството.

Чл. 58. (1) (Изм. - ДВ, бр. 124 от 1998 г.) Право на строеж върху имот - частна държавна собственост, се учредява безсрочно или за определен срок със заповед на областния управител.

(2) (Доп. - ДВ, бр. 124 от 1998 г., изм. и доп., бр. 32 от 2005 г., доп., бр. 45 от 2012 г., в сила от 1.01.2013 г., изм., бр. 96 от 2017 г., в сила от 1.01.2018 г.) Право на строеж се учредява възмездно от областния управител по местонахождението на имота след провеждане на търг при условия и по ред, определени от Министерския съвет. В условията на търга може да се предвиди заплащането на правото на строеж да се извърши чрез равностойно имотно обезщетение в новопостроената сграда на база оценка, извършена от независим оценител.

(3) Въз основа на заповедта областният управител сключва договор.

(4) (Изм. - ДВ, бр. 32 от 2005 г., бр. 87 от 2010 г.) Въз основа на решение на Министерския съвет областният управител учредява безвъзмездно право на строеж в полза на общини за изпълнение на техните функции или за трайно задоволяване на обществени потребности от местно значение, както и в полза на други лица в случаите, предвидени със закон, за трайно задоволяване на обществени потребности. Лицата, в полза на които е учредено безвъзмездно право на строеж, не могат да използват изградения обект за извършване на търговска дейност.

(5) (Нова - ДВ, бр. 124 от 1998 г.) Когато учреденото право на строеж е с определен срок, след изтичането на срока, за който е учредено, построенният обект преминава безвъзмездно в собственост на държавата.

Чл. 59. (1) (Изм. и доп. - ДВ, бр. 87 от 2010 г.) Право на надстрояване или пристрояване върху съществуваща сграда, изградена върху държавна земя, се учредява при условията и по реда на чл. 58, ал. 2 и 3.

(2) (Отм. - ДВ, бр. 87 от 2010 г.).

Чл. 60. (Изм. - ДВ, бр. 104 от 1996 г., бр. 32 от 2005 г.) Договорите за учредяване на ограничени вещни права върху имоти - частна държавна собственост, се вписват в службата по вписванията по местонахождението им.

Чл. 61. Разпореждането с движими вещи - частна държавна собственост - машини, съоръжения, оборудване, транспортни средства и стопански инвентар, предоставени на ведомства, се извършва възмездно от ръководителя на ведомството.

Чл. 62. Разпореждането с движими вещи на закрити ведомства се извършва от министъра на финансите, освен ако в акта за ликвидация е установено друго.

Чл. 63. (1) Безвъзмездно прехвърляне на собственост върху движими вещи на юридически лица и други организации на бюджетна издръжка се извършва от областния управител, съответно от ръководителя на ведомството.

(2) (Доп. - ДВ, бр. 13 от 2017 г.) Безвъзмездно прехвърляне на собственост върху движими вещи над определена от Министерския съвет стойност се извършва по реда на ал. 1 със съгласието на министъра на финансите или на оправомощен от него заместник-министър.

(3) (Нова - ДВ, бр. 17 от 2006 г.) Движими вещи - частна държавна собственост, могат да се прехвърлят безвъзмездно в собственост на Българския Червен кръст по реда на ал. 1 и 2.

Чл. 63а. (Нов - ДВ, бр. 28 от 2020 г., в сила от 13.03.2020 г., изм., бр. 34 от 2020 г., в сила от 9.04.2020 г., доп., бр. 44 от 2020 г., в сила от 14.05.2020 г.) При обявено извънредно положение или обявена извънредна епидемична обстановка на лечебни

заведения по чл. 8 – 10 от Закона за лечебните заведения може да се предоставят с акт на министъра на здравеопазването или оправомощено от него лице движими вещи – частна държавна собственост, както следва:

1. медицинска и лабораторна апаратура, медицински изделия и лични предпазни средства, които не представляват потребими вещи – за временно безвъзмездно ползване;

2. (доп. – ДВ, бр. 44 от 2020 г., в сила от 14.05.2020 г.) лекарствени продукти, лични предпазни средства, медицински изделия, дезинфектанти, хигиенни и други материали и консумативи, които са потребими вещи – безвъзмездно в собственост.

Чл. 64. (1) (Доп. - ДВ, бр. 32 от 2005 г.) Продажбата на излишни и негодни движими вещи, както и на придобити материали от разчистване на строителни площадки, се извършва чрез търг или на стоковите борси.

(2) Условието и редът за провеждане на търга по ал. 1 се определят от министъра на финансите.

(3) (Отм. - ДВ, бр. 32 от 2005 г.).

Чл. 65. (Отм. - ДВ, бр. 32 от 2005 г.).

Глава пета

НАДЗОР И АКТУВАНЕ НА ИМОТИТЕ - ДЪРЖАВНА СОБСТВЕНОСТ

Чл. 66. (Изм. - ДВ, бр. 55 от 1997 г.) (1) (Изм. и доп. - ДВ, бр. 32 от 2005 г., изм., бр. 87 от 2010 г., бр. 66 от 2013 г., в сила от 26.07.2013 г., бр. 98 от 2014 г., в сила от 28.11.2014 г.) Управлението и разпореждането с имоти - държавна собственост, се извършват под методическото ръководство на министъра на регионалното развитие и благоустройството, а с движимите вещи - държавна собственост - на министъра на финансите.

(2) (Отм. - ДВ, бр. 32 от 2005 г.).

Чл. 67. (Изм. - ДВ, бр. 55 от 1997 г., бр. 32 от 2005 г.) В министерствата, другите ведомства и областните администрации може да се създават звено "Държавна собственост" и звено "Управление на собствеността".

Чл. 68. (Изм. - ДВ, бр. 55 от 1997 г., изм. и доп., бр. 124 от 1998 г., изм., бр. 67 от 1999 г., бр. 32 от 2005 г.) (1) За имотите - държавна собственост, се съставят актове за държавна собственост.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 66 от 2013 г., в сила от 26.07.2013 г., бр. 98 от 2014 г., в сила от 28.11.2014 г.) Министърът на регионалното развитие и благоустройството утвърждава отделни образци на актове за държавна собственост за имотите - изключителна, публична и частна държавна собственост.

(3) Актовете за държавна собственост се съставят и за имоти, собственост на българската държава извън страната.

(4) Не се съставят актове за държавна собственост за временните постройки, пътната мрежа, коритата на реки и дерета, освен ако в специален закон е предвидено друго.

Чл. 69. (Изм. - ДВ, бр. 55 от 1997 г., бр. 32 от 2005 г.) (1) (Доп. - ДВ, бр. 87 от 2010 г., изм., бр. 66 от 2013 г., в сила от 26.07.2013 г., бр. 98 от 2014 г., в сила от 28.11.2014 г.) Актовете за обекти и имоти - изключителна държавна собственост, се съставят в два екземпляра от звено "Държавна собственост" на Министерството на регионалното развитие и благоустройството.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 66 от 2013 г., в сила от 26.07.2013 г., бр. 98 от 2014 г., в сила от

28.11.2014 г.) Актовете се подписват от съставителя и се утвърждават от министъра на регионалното развитие и благоустройството.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 87 от 2010 г.) Първият екземпляр се съхранява в звено "Държавна собственост", а вторият се изпраща на областния управител по местонахождение на имота. Препис от акта се изпраща на Агенцията по геодезия, картография и кадастър.

Чл. 70. (Изм. - ДВ, бр. 55 от 1997 г., бр. 45 от 2002 г., бр. 32 от 2005 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 87 от 2010 г., бр. 66 от 2013 г., в сила от 26.07.2013 г., бр. 98 от 2014 г., в сила от 28.11.2014 г.) Актовете за публична и частна държавна собственост се съставят в два екземпляра от звено "Държавна собственост" при областния управител. Актовете се подписват от съставителя и се утвърждават от областния управител. Двата екземпляра се представят в службата по вписванията в 14-дневен срок от утвърждаването, като след вписването първият екземпляр се съхранява в звено "Държавна собственост". На Министерството на регионалното развитие и благоустройството и на лицата, които ползват имота, се предоставят преписи след вписване на съответния акт.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 66 от 2013 г., в сила от 26.07.2013 г., бр. 98 от 2014 г., в сила от 28.11.2014 г.) Актовете за държавна собственост на имоти, свързани с класифицирана информация, представляваща държавна тайна, или със сигурността и отбраната на страната, се съставят в два екземпляра от звено "Държавна собственост" на съответното министерство или ведомство, което управлява имота. Те се подписват от съставителя и се утвърждават от министъра или от ръководителя на ведомството. Първият екземпляр се съхранява в съответното министерство или ведомство, вторият се изпраща по установения ред на Министерството на регионалното развитие и благоустройството, а препис се изпраща на съответния областен управител. За тези актове се създават отделни регистри.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 17 от 2006 г., бр. 66 от 2013 г., в сила от 26.07.2013 г., бр. 98 от 2014 г., в сила от 28.11.2014 г.) Актовете за държавна собственост за имоти - собственост на българската държава извън страната, се съставят в Министерството на финансите в три екземпляра по образец, утвърден от министъра на регионалното развитие и благоустройството. Актовете се подписват от съставителя и се утвърждават от министъра на финансите. Първият екземпляр се съхранява в Министерството на финансите, вторият - в Министерството на регионалното развитие и благоустройството, третият - в Министерството на външните работи, а препис от акта се изпраща на ползвателя на имота.

(4) Към актовете за държавна собственост се прилагат документите, установяващи правото на собственост на държавата.

Чл. 71. (Изм. - ДВ, бр. 32 от 2005 г., бр. 87 от 2010 г.) (1) При влизане в сила на кадастрална карта за имотите - държавна собственост, се съставят нови актове за държавна собственост, в които се посочват номерът и датата на предходно съставените актове за държавна собственост и данните по чл. 60, т. 1 - 7 от Закона за кадастър и имотния регистър.

(2) Когато при влизане в сила на подробни устройствени планове за райони, в които няма влязла в сила кадастрална карта, както и при изменение в подробните устройствени планове, в кадастралната карта (кадастрален план), в плановете за земеразделяне, в лесоустройствените планове и в други планове, свързани с възстановяването на правото на собственост, се образуват нови поземлени имоти, за всеки новообразуван поземлен имот се съставя нов акт за държавна собственост, в който се посочват номерът и датата на предходно съставения акт. За новообразуваните имоти, попадащи в територии с одобрена кадастрална карта, се прилага редът по ал. 1.

(3) Номерът и датата на новосъставените актове по ал. 1 и 2 се отбелязват и в

предходно съставените актове и в съответните регистри.

(4) Новосъставените актове по ал. 1 и 2 се вписват в службата по вписванията.

(5) Копие от акта по ал. 4 се изпраща в Агенцията по геодезия, картография и кадастър.

(6) В случаите по ал. 1 и 2 ведомствата не заплащат такса за издаването на скици и предоставянето на справки за имотите - държавна собственост, от Агенцията по геодезия, картография и кадастър.

Чл. 72. (1) (Предишен текст на чл. 72 - ДВ, бр. 17 от 2006 г., отм., бр. 87 от 2010 г.).

(2) (Нова - ДВ, бр. 17 от 2006 г., изм., бр. 87 от 2010 г.) При установяване на явна фактическа грешка в акт за държавна собственост се съставя акт за поправка на акта. Актът за поправка на акта за държавна собственост се вписва в службата по вписванията.

(3) (Нова - ДВ, бр. 87 от 2010 г.) Номерът и датата на акта за поправка на акт за държавна собственост се отбелязват в акта, който е поправен, и в съответните регистри.

Чл. 73. (Изм. - ДВ, бр. 32 от 2005 г., бр. 87 от 2010 г., бр. 45 от 2012 г., в сила от 1.01.2013 г., бр. 96 от 2017 г., в сила от 1.01.2018 г.) В акта за държавна собственост се отбелязват действията по управление или разпореждане с имота, както и възлагането им на концесия.

Чл. 74. (1) (Изм. - ДВ, бр. 32 от 2005 г., доп., бр. 87 от 2010 г.) Актовете за държавна собственост и актовете за поправката им се вписват с последователни номера в регистъра, подшиват се в актови книги и се съхраняват в съответното звено "Държавна собственост".

(2) (Изм. - ДВ, бр. 32 от 2005 г., бр. 87 от 2010 г.) Актовете за държавна собственост на имоти, които са престанали да бъдат собственост на държавата, или за имоти, за които са съставени нови актове, се съхраняват по начина, предвиден в ал. 1, като в тях се отбелязва съответното обстоятелство.

(3) (Нова - ДВ, бр. 32 от 2005 г., доп., бр. 17 от 2006 г.) При промяна в статута на имот - държавна собственост, по чл. 6 се съставя нов акт за държавна собственост, който се вписва в службата по вписванията.

Чл. 74а. (Нов - ДВ, бр. 87 от 2010 г.) За вписването в службата по вписванията на актове за държавна собственост и на актове за поправка на актове за държавна собственост не се заплаща такса.

Чл. 75. (Изм. - ДВ, бр. 55 от 1997 г., бр. 32 от 2005 г., бр. 17 от 2006 г., бр. 87 от 2010 г., бр. 66 от 2013 г., в сила от 26.07.2013 г., бр. 98 от 2014 г., в сила от 28.11.2014 г.) В министерствата, ведомствата и областните администрации, които съставят актове за държавна собственост, се създават главен регистър и спомагателни регистри по образец, утвърден от министъра на регионалното развитие и благоустройството. Главният регистър и спомагателните регистри се водят от длъжностно лице, оправомощено от министъра, ръководителя на ведомството или областния управител.

Чл. 76. (Изм. - ДВ, бр. 32 от 2005 г., бр. 17 от 2006 г.) Актовете за държавна собственост, главният регистър и спомагателните регистри се съхраняват безсрочно.

Чл. 77. (Изм. - ДВ, бр. 32 от 2005 г.) Актовите книги за имотите - държавна собственост, са общодостъпни и всеки може да иска справка по тях при условия и по ред, определени с правилника за прилагането на закона.

Чл. 78. (1) (Изм. - ДВ, бр. 32 от 2005 г.) Имоти, неправилно актувани като държавна собственост, както и имоти, основанието за актуване на които е отпаднало, се отписват от актовите книги със заповед на областния управител и се предават на собственика. Промяната на собствеността подлежи на вписване.

(2) (Нова - ДВ, бр. 18 от 2010 г., в сила от 5.03.2010 г., изм., бр. 79 от 2019 г.)

Отписването на имоти, придобити по силата на приватизационен договор за продажба на обособена част от имуществото на търговски дружества с повече от 50 на сто държавно участие в капитала, както и на имоти - собственост на дружества, чиито акции или дялове са били предмет на приватизационни договори за продажба, по които Агенцията за публичните предприятия и контрол осъществява следприватизационен контрол, се извършва със заповед на областния управител след представяне на удостоверение, издадено от Агенцията за публичните предприятия и контрол за липса на задължения, произтичащи от неизпълнение на приватизационния договор.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 55 от 1997 г., бр. 45 от 2002 г., бр. 32 от 2005 г., предишна ал. 2, бр. 18 от 2010 г., в сила от 5.03.2010 г., изм., бр. 66 от 2013 г., в сила от 26.07.2013 г., бр. 98 от 2014 г., в сила от 28.11.2014 г.) Отписването на имоти - публична държавна собственост, и на имоти, които са свързани с класифицирана информация, представляваща държавна тайна или със сигурността и отбраната на страната, се извършва със заповед на министъра на регионалното развитие и благоустройството след вземане мнението на съответното ведомство, което управлява имота.

(4) (Предишна ал. 3 - ДВ, бр. 18 от 2010 г., в сила от 5.03.2010 г.) Отписването на имоти - собственост на българската държава извън страната, се извършва със заповед на министъра на финансите по предложение на министъра на външните работи.

Чл. 79. (1) (Изм. - ДВ, бр. 32 от 2005 г., отм., бр. 54 от 2008 г., нова, бр. 13 от 2017 г.) Когато незаконосъобразно е актуван имот – държавна собственост, като общински, актът за общинска собственост се отменя със заповед на областния управител. Заповедта на областния управител подлежи на обжалване по реда на Административнопроцесуалния кодекс.

(2) (Отм. - ДВ, бр. 54 от 2008 г.).

(3) Споровете за материално право се решават по съдебен ред.

Чл. 80. (1) (Изм. и доп. - ДВ, бр. 32 от 2005 г.) Имот - държавна собственост, който се владее или държи без основание, който се ползва не по предназначение или нуждата от който е отпаднала, се изземва въз основа на заповед на областния управител въз основа на мотивирано искане на съответния министър или ръководител на ведомство.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 32 от 2005 г.) Заповедта на областния управител за изземването на имота се изпълнява по административен ред със съдействието на полицията.

(3) Заповедта по ал. 1 подлежи на обжалване по реда на Административнопроцесуалния кодекс. Обжалването не спира изпълнението на заповедта, освен ако съдът разпореди друго.

Чл. 80а. (Нов - ДВ, бр. 93 от 2004 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 87 от 2010 г.) Имот - държавна собственост, предоставен за ползване и управление на Министерството на отбраната, Българската армия и структурите на подчинение на министъра на отбраната, който се владее или държи без основание или на отпаднало основание от друго физическо или юридическо лице, или който се ползва не по предназначение, се изземва въз основа на заповед на министъра на отбраната.

(2) Заповедта на министъра на отбраната за изземването на имота се изпълнява по административен ред със съдействието на органите на военната полиция.

(3) (Доп. – ДВ, бр. 77 от 2018 г., в сила от 1.01.2019 г.) Заповедта по ал. 1 подлежи на обжалване пред административния съд по местонахождение на имота по реда на Административнопроцесуалния кодекс. Обжалването не спира изпълнението на заповедта, освен ако съдът разпореди друго.

Чл. 81. (Изм. - ДВ, бр. 32 от 2005 г., бр. 87 от 2010 г.) Държавните органи, кметовете

на общините и полицията са длъжни да оказват необходимото съдействие на службите "Държавна собственост" за опазването и изземването на имотите - държавна собственост.

Чл. 82. (Изм. - ДВ, бр. 55 от 1997 г., бр. 87 от 2010 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 66 от 2013 г., в сила от 26.07.2013 г., бр. 98 от 2014 г., в сила от 28.11.2014 г.) Областните управители са длъжни ежегодно до 31 март да представят в Министерството на регионалното развитие и благоустройството преписи от всички новосъставени актове за държавна собственост и актове за поправка на актове за държавна собственост, както и информация за управлението и разпореждането с имотите - държавна собственост, на територията на областта за предходната година.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 66 от 2013 г., в сила от 26.07.2013 г., бр. 98 от 2014 г., в сила от 28.11.2014 г.) Министрите или ръководителите на други ведомства, утвърдили актове по чл. 70, ал. 2, са длъжни ежегодно до 31 март да представят в Министерството на регионалното развитие и благоустройството всички новосъставени актове за държавна собственост и актове за поправка на актове за държавна собственост на имотите - държавна собственост, предоставени им за управление, за предходната година.

Чл. 82а. (Нов - ДВ, бр. 87 от 2010 г.) (1) За издаване на удостоверение за наличие или липса на акт за държавна собственост, за наличие или липса на претенции за възстановяване на собствеността и на удостоверение, че имотът е отписан от актовете книги на имотите - държавна собственост, се заплащат такси в размери, определени с тарифа, одобрена от Министерския съвет.

(2) В случаите по ал. 1 ведомствата не заплащат такса.

Чл. 82б. (Нов - ДВ, бр. 87 от 2010 г.) За издаване на удостоверение за данъчна оценка за имоти - държавна собственост, ведомствата не заплащат такса.

Глава шеста

АДМИНИСТРАТИВНОНАКАЗАТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

Чл. 83. (Изм. - ДВ, бр. 124 от 1998 г., бр. 87 от 2010 г.) Който без основание завземе имот - държавна собственост, се наказва с глоба от 1000 до 5000 лв., ако не подлежи на по-тежко наказание.

Чл. 84. (Изм. - ДВ, бр. 124 от 1998 г., бр. 36 от 2006 г., доп., бр. 87 от 2010 г.) Който наруши забрана по чл. 16, ал. 1 и 7, се наказва с глоба от 500 до 2000 лв.

Чл. 85. (Изм. - ДВ, бр. 124 от 1998 г., бр. 87 от 2010 г.) Който в едномесечен срок не изпълни заповедта или решението за освобождаването на имот - държавна собственост, се наказва с глоба от 5000 до 10 000 лв., ако не подлежи на по-тежко наказание.

Чл. 86. Който не изпълни в срок задължението по § 5 от преходните и заключителните разпоредби, се наказва с глоба от 10 до 50 лв.

Чл. 87. (1) (Изм. - ДВ, бр. 87 от 2010 г.) Нарушенията по чл. 83, 84 и 85 се установяват с акт на оправомощено от съответния областен управител длъжностно лице.

(2) (Отм. - ДВ, бр. 87 от 2010 г.)

(3) (Изм. - ДВ, бр. 55 от 1997 г.) Наказателните постановления се издават от областния управител по местонахождението на имота.

Чл. 88. Установяването на нарушенията, издаването, обжалването и изпълнението на наказателните постановления се извършва по реда на Закона за административните нарушения и наказания.

ДОПЪЛНИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 1. (Изм. - ДВ, бр. 63 от 2003 г., бр. 41 от 2007 г., бр. 87 от 2010 г., доп., бр. 21 от 2018 г., в сила от 9.03.2018 г., бр. 44 от 2019 г.) "Национален обект" е обект, определен като такъв със закон, както и инфраструктурни обекти: изграждане и преустройство на транспортно-комуникационни мрежи и съоръжения - пътища от републиканската пътна мрежа, железопътни линии и обекти на железопътната инфраструктура, пристанища, летища и съоръжения към тях; на други мрежи и съоръжения на техническата инфраструктура - водоснабдяване, канализация, пречистване на питейни и отпадъчни води, третиране на отпадъци, електрификация, топлофикация, газификация и електронни съобщителни мрежи и физическата инфраструктура за разполагането им, индустриални зони или технологични паркове с необходимата техническа инфраструктура за привличане на инвестиции, определени като национални обекти с решение на Министерския съвет.

§ 1а. (Нов - ДВ, бр. 17 от 2006 г.) По смисъла на този закон:

1. "Равностойно парично обезщетение" е цената на отчуждаваните имоти или на части от имоти, определена по реда на този закон.

1а. (Нова - ДВ, бр. 87 от 2010 г., изм., бр. 19 от 2011 г., в сила от 9.04.2011 г., бр. 61 от 2015 г.) "Равностойно имотно обезщетение" е това обезщетение, при което на собственика на отчуждавания имот се предоставя в собственост имот частна държавна собственост, представляващ земеделска земя от държавния поземлен фонд или горска територия, в която горите са с еднакъв произход и функции с отчуждаваните, в същото или съседно землище, чиято стойност, определена по реда на наредбата по чл. 36, ал. 2 от Закона за собствеността и ползването на земеделските земи, съответно по реда на наредбата по чл. 86, ал. 2 от Закона за горите, е равна или надвишава с до 20 на сто стойността на отчуждавания имот.

2. (Доп. - ДВ, бр. 87 от 2010 г., изм., бр. 105 от 2014 г.) "Пазарни цени" са осреднените цени от всички сделки с имоти за покупко-продажба, замяна, учредяване на вещни права или прехвърляне на собственост срещу задължение за строителство, ипотека – обезпечаваша покупко-продажба на имот, продажбите чрез търг от държавни и частни съдебни изпълнители, държавните институции и общините, както и други възмездни сделки, с изключение на тези с предмет идеални части от имоти, по които поне една от страните е търговец, сключени в рамките на 12 месеца преди датата на възлагане на оценката и вписани в службата по вписванията по местонахождението на имота. Ако в рамките на 12 месеца преди датата на възлагане на оценката в службата по вписванията по местонахождението на имота са вписани повече от 20 сделки, при определяне на пазарната цена се вземат предвид последните 20 вписани сделки. Осредняването се извършва въз основа на не по-малко от две относими сделки.

2а. (Нова - ДВ, бр. 87 от 2010 г.) Пазарната цена за имот, подлежащ на отчуждаване, който е включен в обхвата на урбанизирана територия съобразно действащ устройствен план, но е бил неурегулиран, преди влизането в сила, съответно преди одобряването на подробен устройствен план, който предвижда изграждане на национален обект, се определя като за имот без предвидено застрояване и се съобразява с установения траен начин на фактическо ползване на имота.

3. "Оценител на имоти" е лице, което:

а) има необходимото образование и професионална квалификация за оценяване на имоти;

б) (изм. - ДВ, бр. 87 от 2010 г.) в зависимост от предназначението на имота притежава правоспособност на независим оценител по смисъла на Закона за независимите

оценители за извършване на съответната оценка;

в) има поне три години професионален опит за оценяване на имоти;

г) не е служител на инвеститора, не е заинтересован от отчуждаването и не е роднина по права линия без ограничения, по сребрена линия до четвърта степен и по сватовство до втора степен на страните по отчуждаването.

4. "Имоти, намиращи се в близост до отчуждавания" са имотите, които са разположени:

а) в един и същ район в големите градове с районно деление;

б) в един и същ квартал в другите градове или населени места или селищни образувания;

в) (изм. - ДВ, бр. 19 от 2011 г., в сила от 9.04.2011 г.) в едно и също землище в земеделските територии и горските територии.

5. (Нова - ДВ, бр. 45 от 2012 г., в сила от 1.01.2013 г., отм., бр. 96 от 2017 г., в сила от 1.01.2018 г.).

6. (Нова – ДВ, бр. 13 от 2017 г.) "Свързани лица" са лицата по смисъла на § 1, т. 13 от допълнителните разпоредби на Закона за публичното предлагане на ценни книжа.

§ 2. (Изм. - ДВ, бр. 32 от 2005 г.) "Ведомства" по смисъла на този закон са Народното събрание, администрацията на президента на Република България, Конституционният съд, Министерският съвет, министерствата и други държавни органи и организации на бюджетна издръжка, на които е възложено управление на държавната собственост.

§ 2а. (Нов - ДВ, бр. 32 от 2005 г., отм., бр. 87 от 2010 г.).

§ 2б. (Нов - ДВ, бр. 32 от 2005 г., отм., бр. 87 от 2010 г.).

§ 3. Мероприятието е започнало по смисъла на чл. 40, ал. 1, ако са утвърдени архитектурните проекти и е издадено разрешение за строеж.

§ 3а. (Нов – ДВ, бр. 81 от 2016 г., в сила от 14.10.2016 г.) Министърът на вътрешните работи може да делегира свои правомощия по този закон на заместниците си или на други длъжностни лица от министерството.

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 4. (1) (Изм. - ДВ, бр. 124 от 1998 г.) Наемните договори, сключени преди 1 юни 1996 г., не могат да се прекратяват на основание, посочено в чл. 24, ал. 1, т. 6 преди изменението, с изключение на случаите:

1. при едностранно прекратяване на трудовия договор от работника или служителя;

2. при прекратяване на трудовия договор по взаимно съгласие на страните или прекратяване на трудовия договор поради изтичане на уговорения срок;

3. при прекратяване на трудовия договор от работодателя без предизвестие по чл. 330 от Кодекса на труда;

4. при прекратяване на трудовия договор с работник или служител, който поради естеството на работата си задължително живее в служебни помещения;

5. при пенсиониране за изслужено време и старост, когато работникът или служителят има непрекъснат трудов стаж в съответното ведомство по-малко от 5 години;

6. (доп. - ДВ, бр. 124 от 1998 г.) когато работникът или служителят, с когото договорът за наем е прекратен на основание чл. 24, ал. 1, т. 6 преди изменението, или друг член на неговото семейство са закупили жилище от същото ведомство;

7. (доп. - ДВ, бр. 124 от 1998 г.) когато след прекратяването на договора за наем, са настъпили обстоятелствата по чл. 24, ал. 1, т. 3, 4 или 8 преди изменението, както и когато

лицето откаже да плаща обезщетение или системно не го плаща в срок.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 124 от 1998 г.) Опразването на ведомствени жилища, обитавани от лица, които са работили в съответното ведомство и договорът им за наем е прекратен поради прекратяване на трудовия им договор преди 1 юни 1996 г., се извършва по реда, действащ преди тази дата.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 124 от 1998 г.) Лицата, с които договорът за наем е прекратен, плащат обезщетение в размер пазарна наемна цена, докато опразнят жилището.

§ 5. Физическите и юридическите лица, които ползват държавен имот, са длъжни в срок 6 месеца от влизането на този закон в сила писмено да уведомят службите "Държавна собственост" към областния управител по местонахождението на имота. За държавните жилища уведомлението се прави от съответните ведомства, които ги стопанисват.

§ 6. (Обявен за противоконституционен от КС на РБ - ДВ, бр. 38 от 2001 г.)

За учреденото по установения ред до влизането на закона в сила безсрочно или за повече от 10 години право на ползване се прилага срокът по чл. 56, ал. 1 от датата на учредяването му. Когато срокът е изтекъл към датата на влизането на закона в сила, имотът се предава в шестмесечен срок от същата дата.

---

§ 6а. (Нов - ДВ, бр. 61 от 1997 г., доп., бр. 93 от 1998 г.) Разпоредбите на този закон, които се отнасят до имотите - изключителна държавна собственост, се прилагат и за обектите, върху които на основание чл. 18, ал. 2 и 3 от Конституцията на Република България държавата осъществява суверенни права, освен ако със закон не е установено друго.

§ 6б. (Нов - ДВ, бр. 47 от 2011 г., в сила от 21.06.2011 г.) (1) Работници и служители на Национална компания "Железопътна инфраструктура", настанени под наем в жилища на "Холдинг Български държавни железници" - ЕАД, по съответния ред и отговарящи на изискванията на Правилника за реда за упражняване правата на държавата в търговските дружества с държавно участие в капитала (обн., ДВ, бр. 51 от 2003 г.; изм., бр. 59 от 2003 г., бр. 79 от 2005 г. - Решение № 8260 от 2005 г. на Върховния административен съд, бр. 54 от 2006 г., бр. 15 от 2007 г., бр. 103 от 2008 г., бр. 39 и 93 от 2009 г., бр. 22, 29 и 72 от 2010 г.), имат право да ги закупят по реда на същия правилник.

(2) Работници и служители на "Холдинг Български държавни железници" - ЕАД, настанени под наем в жилища на "Национална компания "Железопътна инфраструктура" по съответния ред и отговарящи на изискванията на този закон, имат право да ги закупят по реда на закона.

(3) Правата по ал. 1 и 2 имат и бивши работници и служители, които имат най-малко 10-годишен стаж в системата на "Холдинг Български държавни железници" - ЕАД, и Национална компания "Железопътна инфраструктура" и са променили работодателя си при условията на чл. 123, ал. 1 от Кодекса на труда или чиито трудови правоотношения са прекратени поради придобиване право на пенсия.

§ 6в. (Нов - ДВ, бр. 45 от 2012 г., в сила от 1.01.2013 г., отм., бр. 96 от 2017 г., в сила от 1.01.2018 г.).

§ 7. Министерският съвет приема правилник за прилагането на закона.

§ 8. Законът влиза в сила от 1 юни 1996 г.

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

към Закона за изменение и допълнение на
Закона за държавната собственост
(ДВ, бр. 55 от 1997 г., в сила от 11.07.1997 г.)

§ 9. Министерският съвет определя реда за приключване на образуваните и незавършените преписки до влизането в сила на този закон.

ЗАКОН

за изменение и допълнение
на Закона за държавната собственост
(ДВ, бр. 124 от 1998 г., изм., бр. 32 от 2005 г.)

Допълнителна разпоредба

§ 38. Навсякъде в закона думите "стопанисвани от" се заменят с "предоставени на" и думите "стопанисването", "стопанисвани и" и "стопанисват и" се заличават, с изключение на чл. 29 ал. 1, където думата "стопанисват" се заменя с "ползват".

Преходни и заключителни разпоредби

§ 39. (1) (Изм. - ДВ, бр. 32 от 2005 г.) Обектите - публична държавна собственост, не могат да бъдат част от имуществото на еднолични търговски дружества с държавно имущество.

(2) Ръководителите на ведомства, упражняващи правата на собственост на държавата в еднолични търговски дружества с държавно имущество, предприемат необходимите действия за намаляване на капитала им със стойността на включените обекти по ал. 1 по реда на Търговския закон.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 32 от 2005 г.) Едноличните търговски дружества с държавно имущество по ал. 2 ползват обектите по ал. 1 по реда, предвиден в Закона за концесиите.

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

към Закона за деноминация на лева
(ДВ, бр. 20 от 1999 г., доп., бр. 65 от 1999 г.,
в сила от 5.07.1999 г.)

§ 4. (1) (Доп. - ДВ, бр. 65 от 1999 г.) С влизането в сила на закона всички числа в стари левове, посочени в законите, влезли в сила преди 5 юли 1999 г., се заменят с намалени 1000 пъти числа в нови левове. Замяната на всички числа в стари левове с намалени 1000 пъти числа в нови левове се прилага и за всички закони, приети преди 5 юли 1999 г., които са влезли или ще влязат в сила след 5 юли 1999 г.

(2) Органите, приели или издали подзаконовни нормативни актове, влезли в сила преди 5 юли 1999 г. и в които има числа в левове, да направят произтичащите от този закон изменения в тях така, че измененията да се прилагат от датата на влизането в сила на закона.

§ 7. Законът влиза в сила от 5 юли 1999 г.

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

към Закона за изменение и допълнение на
Закона за държавната собственост
(ДВ, бр. 63 от 2003 г., в сила от 16.08.2003 г.)

§ 15. (1) Започналите производства по отчуждаване на имоти - частна собственост, се довършват по реда на този закон, освен в случаите на съдебно производство по допускане

на отчуждаването.

(2) Образованите съдебни производства по допускане на отчуждаването се довършват при спазване на сроковете по чл. 38.

.....
ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

към Закона за изменение и допълнение на

Закона за държавната собственост

(ДВ, бр. 32 от 2005 г., изм., бр. 17 от 2006 г.,
бр. 87 от 2010 г.)

§ 60. (Изм. - ДВ, бр. 17 от 2006 г., бр. 87 от 2010 г.) Всички актове за държавна собственост, с изключение на актовете по чл. 69, ал. 1 и чл. 70, ал. 2 и 3, съставени по реда на закона, независимо от датата на съставянето им, се вписват по разпореждане на съдията по вписванията.

.....
§ 62. Подадените до влизането в сила на този закон искания от юридически лица и други организации на бюджетна издръжка за безвъзмездно предоставяне на право на управление на имотите - частна държавна собственост, по реда на чл. 17 се разглеждат по досегашния ред.

§ 63. Договорите за отдаване под наем на имоти - държавна собственост, сключени до влизането в сила на този закон за срок от три години, може да бъдат удължени в рамките на срока, предвиден в закона.

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

към Закона за изменение и допълнение на

Закона за държавната собственост

(ДВ, бр. 17 от 2006 г.)

§ 18. Равностойното парично обезщетение по започналите производства по отчуждаване на имоти - частна собственост, към датата на влизане в сила на този закон, се определя по досегашния ред.

§ 19. В едномесечен срок от влизането в сила на този закон Министерството на финансите предава на Министерството на регионалното развитие и благоустройството и на Министерството на външните работи преписи от актовете за държавна собственост за имотите - собственост на българската държава извън страната.

§ 20. В едномесечен срок от влизането в сила на този закон Министерският съвет по предложение на министъра на регионалното развитие и благоустройството и министъра на земеделието и горите приема съответните изменения и допълнения в наредбата по чл. 36, ал. 2 от Закона за собствеността и ползуването на земеделските земи и в наредбата по чл. 19, ал. 1 от Закона за горите.

.....
ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

към Административнопроцесуалния кодекс

(ДВ, бр. 30 от 2006 г., в сила от 12.07.2006 г.)

.....
§ 44. В Закона за държавната собственост (обн., ДВ, бр. 44 от 1996 г.; изм., бр. 104 от 1996 г., бр. 55, 61 и 117 от 1997 г., бр. 93 и 124 от 1998 г., бр. 67 от 1999 г., бр. 9, 12, 26 и 57 от 2000 г., бр. 1 от 2001 г., бр. 38 от 2001 г. - Решение № 7 на Конституционния съд от 2001 г.; изм., бр. 45 от 2002 г., бр. 63 от 2003 г., бр. 24 и 93 от 2004 г., бр. 32 от 2005 г., бр. 17 от 2006 г.) се правят следните изменения:

.....
3. Навсякъде думите "Закона за административното производство" се заменят с "Административнопроцесуалния кодекс".
.....

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

към Закона за изменение и допълнение на
Закона за общинската собственост
(ДВ, бр. 54 от 2008 г.)

§ 37. (1) В тримесечен срок от влизането в сила на този закон министърът на регионалното развитие и благоустройството и министърът на правосъдието утвърждават образците на актовете за общинска собственост и на регистрите и издават наредбите по този закон.

(2) Кметовете на общини организират съставянето на регистрите по този закон в тримесечен срок от влизането в сила на съответните наредби по ал. 1.

(3) Кметовете на общини организират съставянето на регистъра по чл. 41, ал. 4 в тримесечен срок от влизането в сила на този закон.

(4) Общинските съвети приемат стратегиите за управление на общинската собственост, измененията и допълненията на наредбите по прилагане на закона и определят ценовите зони в урбанизираните територии в тримесечен срок от влизането в сила на този закон.

(5) Отчуждителните производства, за които има приети решения на общинските съвети по отменения чл. 23, се довършват по досегашния ред.

.....
§ 42. За неприключените производства за продажба на земя - частна общинска собственост, на собственици на законно построена върху нея сграда, образувани по отменения § 27 от преходните и заключителните разпоредби на Закона за изменение и допълнение на Закона за собствеността (ДВ, бр. 33 от 1996 г.), за които има подадена молба до кмета на общината до деня на влизане в сила на този закон, цената на земята се определя, като данъчната оценка се увеличи с 20 на сто.

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

към Закона за изменение и допълнение на Закона
за собствеността и ползуването на земеделските земи
(ДВ, бр. 10 от 2009 г.)

.....
§ 18. (1) Започнатите до влизането в сила на този закон производства по чл. 45 от Закона за държавната собственост и по чл. 40 от Закона за общинската собственост се довършват по досегашния ред в срок до 1 март 2009 г.

(2) Начало на производството по ал. 1 е датата, на която заинтересованите лица са отправили писмено предложение за замяна до компетентните органи.

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

към Закона за изменение и допълнение на
Закона за устройство на територията
(ДВ, бр. 17 от 2009 г.)

§ 12. Имотите или части от имоти - държавна собственост, които съгласно действащите подробни устройствени планове са отредени или предназначени за нужди на образованието, науката, здравеопазването или културата, се предоставят от Министерския съвет за управление на съответното министерство съобразно предназначението им в подробния устройствен план в тримесечен срок от влизането в сила на този закон.

§ 13. (1) С влизането в сила на този закон се спира прилагането на действащите подробни устройствени планове в частите им за имоти, чиято собственост е възстановена върху обекти на образованието, науката, здравеопазването или културата и с тези планове предназначението им е променено за други нужди.

(2) При наличие на държавна или общинска нужда в едногодишен срок от влизането в сила на този закон компетентните органи по чл. 135, ал. 1 издават заповед по чл. 135, ал. 5 за изменение на подробните устройствени планове по ал. 1. Държавната или общинска нужда за изменение на плановете е налице, ако в същия срок съответният министър или общински съвет е направил предложение до компетентния орган за изменение на плановете по ал. 1.

(3) В едногодишен срок от влизането в сила на изменените подробни устройствени планове по ал. 2 държавата или общината отчуждават съответните имоти или части от тях по реда на Закона за държавната собственост, съответно по реда на Закона за общинската собственост.

(4) Алинея 1 не се прилага, ако в срока по ал. 2 не е издадена заповед за изменение на съответния подробен устройствен план.

(5) Собствениците на имоти или части от тях, предмет на плана по ал. 2, които не са отчуждени в срока по ал. 3, имат правата по чл. 135, ал. 1.

.....
§ 16. Неприклучилите до влизането в сила на този закон производства по възстановяване на собствеността върху имоти - публична държавна собственост, и имоти - публична общинска собственост, се прекратяват.

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

към Закона за изменение и допълнение на

Закона за държавната собственост

(ДВ, бр. 87 от 2010 г.)

§ 62. Собствениците, имотите на които са отчуждени преди влизането в сила на този закон с решение на Министерския съвет за изграждане на национални инфраструктурни обекти, могат да искат отмяна на отчуждаването след възстановяване на полученото обезщетение, ако в 5-годишен срок от отчуждаването на имота мероприятиято по подробния устройствен план не е започнало, като образуваните производства се спират до изтичане на срока.

§ 63. В 6-месечен срок от влизането в сила на този закон започнатите производства пред министъра на регионалното развитие и благоустройството по чл. 45, 45а и 55 се довършват по досегашния ред.

§ 64. Равностойното парично обезщетение по започнатите към датата на влизане в сила на този закон производства по отчуждаване на имоти - частна собственост, се определя по досегашния ред.

§ 65. (1) Лицата, обитаващи държавни ведомствени жилища и ателиета, настанени по установения ред до 1 юни 1996 г., които са пенсионери, преживели съпрузи или пострадали от трудова злополука, довела до трайна нетрудоспособност, имат право да ги ползват пожизнено, ако:

1. те, членовете на техните семейства и техни роднини по права линия от първа степен не притежават жилище или вила, годни за постоянно обитаване, и

2. не са прехвърляли жилищен имот или вила, годни за постоянно обитаване след 1 юни 1996 г., и

3. не притежават ценни книжа, дялово участие в търговски дружества, имоти или части от

имоти със стопанско предназначение или друго имущество на обща стойност, по-голяма от данъчната оценка на жилището, и

4. общият годишен доход за последните две години на наемателя и на членовете на семейството му не надвишава 24 минимални работни заплати за страната.

(2) В 6-месечен срок от влизането в сила на този закон лицата по ал. 1 следва да подадат заявление и декларация за обстоятелствата по ал. 1 до областния управител по местонахождение на имота - държавна собственост, или до ръководителя на ведомството, което управлява имота.

(3) Правата и задълженията на лицата по ал. 1 се определят с договор, сключен с областния управител или с ръководителя на ведомството, на което имотът е предоставен за управление при условия и по ред, определени в правилника за прилагане на закона.

(4) Семейство по смисъла на настоящата разпоредба са съпрузите, както и ненавършилите пълнолетие техни деца, които не са сключили брак.

§ 66. Започнатите производства за продажба на държавни ведомствени жилища, ателиета и гаражи на лица, настанени по установения ред до 1 юни 1996 г., по които има издадена заповед и извършено плащане на определената цена, се довършват в едногодишен срок от влизането в сила на този закон. Тази разпоредба не се прилага за разпореждането с жилищата, ателиетата и гаражите от жилищния фонд на Министерството на отбраната.

§ 67. В 6-месечен срок от влизането в сила на този закон Министерският съвет приема изменения и допълнения в правилника за неговото прилагане.

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

към Закона за горите

(ДВ, бр. 19 от 2011 г., в сила от 9.04.2011 г.)

§ 3. (1) Не подлежат на промяна на предназначението по реда на този закон и не може да бъде извършвано строителство в поземлени имоти в горски територии, които физически и юридически лица или общини са придобили от държавата в резултат на замени, извършени до деня на обнародването на закона в "Държавен вестник".

(2) Ограничението по ал. 1 се прилага и при промяна на собствеността на имотите, с изключение на случаите, когато съответната горска територия се придобива от държавата.

(3) Ограничението по ал. 1 не се прилага, когато промяната на предназначението е за изграждане на национален обект или на общински обект от първостепенно значение, по смисъла на Закона за държавната собственост и Закона за устройство на територията, които стават публична държавна или общинска собственост.

(4) В едномесечен срок от деня на обнародването на закона Министерството на земеделието и храните обнародва в "Държавен вестник" списък на имотите по ал. 1.

(5) В 14-дневен срок от обнародването на списъка по ал. 4 Агенцията по геодезия, картография и кадастър, общинските служби по земеделие и Агенцията по вписванията отразяват ограниченията по ал. 1 в кадастралните карти, съответно в картите на възстановената собственост, и в имотния регистър.

§ 4. (1) В едномесечен срок от влизането в сила на закона министърът на земеделието и храните със заповед назначава областни комисии, които изготвят списъци на поземлени имоти в горски територии, притежаващи характеристиката на гора, по смисъла на чл. 2, ал. 1, т. 1, които към деня на влизане в сила на закона не са отразени като такива в кадастралната карта или в картата на възстановената собственост.

(2) Комисиите по ал. 1 са в състав: председател - представител на областната дирекция

"Земеделие", и членове: представител на съответната община, определен от кмета на общината, представител на съответната общинска служба по земеделие, представител на съответната служба по геодезия, картография и кадастър и представител на съответната регионална дирекция на горите.

(3) Областната комисия извършва на място по документи и чрез цифровата ортофотокарта проверка за наличието на имоти по ал. 1 в териториалния обхват на дейност на съответното държавно горско стопанство или държавно ловно стопанство и изготвя протокол за работата си, към който прилага списък на имотите. В протокола се описват размерът на имотите, видът и произходът на гората и се прилага скица на имота и таксационна характеристика.

(4) Протоколът по ал. 3 се предоставя в 6-месечен срок от влизането в сила на закона на министъра на земеделието и храните за утвърждаване.

(5) В 14-дневен срок от утвърждаването на протокола по ал. 4 министърът на земеделието и храните издава заповед за определяне на имотите като горска територия. Заповедта се изпраща на общинската служба по земеделие или на службата по геодезия, картография и кадастър.

(6) Заповедта по ал. 5 се връчва на собствениците на имотите по ал. 1 и може да се обжалва по реда на Административнопроцесуалния кодекс.

(7) След влизането в сила на заповедта по ал. 5 копие от нея се изпраща на регионалната дирекция по горите и на съответната служба по геодезия, картография и кадастър, ако за територията има одобрена кадастрална карта, или на общинската служба по земеделие за отразяване на имотите като горска територия в кадастралната карта или в картата на възстановената собственост.

§ 5. (1) Заявленията за изключване на площи от горския фонд, за предоставяне право на ползване и сервитути върху гори и земи от държавния горски фонд, както и тези по § 123 от преходните и заключителните разпоредби на Закона за изменение и допълнение на отменения Закон за горите (обн., ДВ, бр. 16 от 2003 г.; изм., бр. 29 и 34 от 2006 г.), подадени до влизането в сила на този закон, се разглеждат по досегашния ред, като оценките на имотите се определят по реда на наредбата по чл. 86, ал. 2 от този закон, ако е изтекъл срокът на валидност на удостоверение за оценка, издадено по реда на Наредбата за определяне на базисни цени, цени за изключените площи, учредяване право на ползване и сервитути върху гори и земи от горския фонд (обн., ДВ, бр. 101 от 2003 г.; изм., бр. 39 от 2004 г., бр. 6 от 2005 г., бр. 1 от 2007 г., бр. 38 от 2010 г.).

(2) Процедурите по чл. 15б от отменения Закон за горите, започнали до влизането в сила на този закон, се прекратяват.

(3) Процедури, започнали по реда на чл. 14г, ал. 2 от отменения Закон за горите, се довършват по досегашния ред, в случай че лицето, по чието искане е станало изключването:

1. е подало или в тримесечен срок от влизането в сила на този закон подаде заявление, към което са приложени всички изискуеми документи, и

2. заплати дължимата цена по сделката в 6-месечен срок от влизането в сила на заповедта за продажба, замяна или учредяване на ограничено вещно право.

(4) В случай че не бъдат изпълнени изискванията на ал. 3, правата на лицата, в полза на които е постановена промяна на предназначението, се погасяват.

(5) В случаите по ал. 4 министърът на земеделието и храните издава заповед за отразяване на имотите като горска територия, копие от която се изпраща на регионалната дирекция по горите и в съответната служба по геодезия, картография и кадастър или в общинската

служба по земеделие за нанасяне на промените в кадастралната карта или в картата на възстановената собственост, както и искане по реда на Закона за устройство на територията за изменение на съответния действащ устройствен план.

(6) Когато подробни устройствени планове се разработват за поземлени имоти в горски територии, които подлежат на продажба по реда на § 123 от преходните и заключителните разпоредби на Закона за изменение и допълнение на отменения Закон за горите (обн., ДВ, бр. 16 от 2003 г.; изм., бр. 29 и 34 от 2006 г.), нормативно определената прилежаща площ - обект на продажба, се определя на базата на пределно допустимите нормативи за плътност и интензивност на застрояване за отделните видове територии и устройствени зони.

(7) Разпоредбите на чл. 73, ал. 5 и чл. 78, ал. 4, т. 2 и ал. 7 се прилагат и за производства по отменения Закон за горите по изключване и промяна предназначението на гори и земи от горския фонд за изграждане на национални обекти и общински обекти от първостепенно значение, които не са приключили към датата на влизане в сила на закона.

(8) Разпоредбата на чл. 78, ал. 3, т. 2 не се прилага за приключили процедури по отменения Закон за горите.

(9) Когато към деня на влизане в сила на закона е дадено предварително съгласуване за изключване на площи от горския фонд или е подадено искане за предварително съгласуване, процедурата за промяна на предназначението на съответните имоти се довършва по досегашния ред.

§ 6. (1) Горски територии, включени в границите на урбанизирани територии - населени места и селищни образувания, определени със застроителен и регулационен план или с околоръстен полигон, одобрени до 1 юни 1973 г., се смятат с променено предназначение и за тях не се извършват процедури за промяна на предназначението по реда на този закон. Промяната на функционалното предназначение и на регулационните отреждания за тези земи се извършват по реда на Закона за устройство на територията.

(2) За горски територии, включени в границите на урбанизирани територии - населени места и селищни образувания, определени с подробен устройствен план, със застроителен и регулационен план или с околоръстен полигон, одобрени след 1 юни 1973 г., за които не са извършени процедури за промяна на предназначението по отменения Закон за горите, се провежда процедура за промяна на предназначението по този закон по инициатива на собствениците им.

(3) В случаите по ал. 2, когато териториите се застроени, определянето на цената за промяна на предназначението се извършва на базата на данните от последния лесоустройствен проект, преди застрояването.

§ 7. (1) От деня на влизане в сила на закона държавните горски разсадници, създадени върху земеделски или урбанизирани територии, стават горски територии.

(2) В едногодишен срок от влизането в сила на закона директорът на регионалната дирекция по горите прави искане пред съответните общински служби по земеделие, както и пред службите по геодезия, картография и кадастър за отразяване на имотите по ал. 1 като горска територия в картата на възстановената собственост, съответно в кадастралната карта.

§ 8. Висшите училища и научноизследователските институти и станции, чиято основна дейност е свързана с проучванията в горите и с подготовката на кадри за горите, запазват правата, които са им предоставени със закон или с акт на Министерския съвет, върху горски територии за изследователска и учебно-опитна дейност.

§ 9. (1) В 7-дневен срок от влизането в сила на закона министърът на земеделието и храните издава заповеди за определяне районите на дейност на държавните предприятия

по приложение № 1 и техните седалища.

(2) От датата на вписването в търговския регистър държавните предприятия по приложение № 1 са правоприемници на активите и пасивите, както и на архива на съответните държавни ловни стопанства по приложение № 2, т. 1 - 25 от Закона за лова и опазване на дивеча, както и на съществуващите към деня на влизане в сила на закона държавни горски стопанства.

(3) От датата на вписването в търговския регистър на държавните предприятия по приложение № 1 съществуващите към деня на влизане в сила на закона държавни горски стопанства и държавни ловни стопанства по ал. 2 стават териториални поделения на държавното предприятие, в чийто район на дейност попадат.

(4) Когато към датата на вписването в търговския регистър по ал. 3 районът на дейност на държавно горско стопанство или държавно ловно стопанство попада в района на дейност на две или повече държавни предприятия по приложение № 1, съответното стопанство става териториално поделение на предприятието, в чийто район е седалището му.

(5) Районите на дейност на териториалните поделения по ал. 3 и 4 обхващат районите на дейност, съответно териториалния обхват на дейност на съществуващите към деня на влизане в сила на закона държавни ловни стопанства и държавни горски стопанства.

(6) От датата на вписването в търговския регистър на държавните предприятия по приложение № 1 се заличава регистрацията на съответните държавни горски стопанства и държавни ловни стопанства.

(7) Границите на ловностопанските райони, утвърдени със заповед на министъра на земеделието и храните до влизането в сила на закона, се запазват.

(8) Сключените от държавните горски и ловни стопанства по ал. 2 и 3 към деня на влизане в сила на закона договори по чл. 9, ал. 12, чл. 36л от Закона за лова и опазване на дивеча, както и договорите за предоставяне стопанисването на дивеча на ловните сдружения запазват действието си.

(9) Съществуващите към деня на обнародване на закона държавни ловни стопанства "Беглика", "Миджур", "Сеслав", "Разлог", "Тервел", "Родопи", "Преслав", "Тунджа", "Котел", "Болярка", "Ракитово" и "Алабак" стават държавни горски стопанства.

(10) Сключените с директорите на държавните ловни стопанства по ал. 9 договори за управление запазват действието си, а трудовите правоотношения на работниците и служителите се уреждат по реда на чл. 123 от Кодекса на труда.

(11) Договорите по чл. 9, ал. 12 от Закона за лова и опазване на дивеча, сключени от държавните ловни стопанства по ал. 9, както и договорите за предоставяне стопанисването на дивеча на ловните сдружения запазват действието си.

§ 10. До вписването в търговския регистър на държавните предприятия по приложение № 1 за събирането на постъпления и извършването на плащания се ползват досегашните банкови сметки на държавните горски стопанства и държавните ловни стопанства.

§ 11. Държавните предприятия по приложение № 1 превеждат в бюджета на Министерството на земеделието и храните за 2011 г. 50 на сто, а за 2012 г. - 25 на сто, от средствата по чл. 179, ал. 1.

§ 12. Директорите на съществуващите към деня на влизане в сила на закона държавни горски стопанства и държавни ловни стопанства преминават на работа като директори на съответните териториални поделения на държавните предприятия по приложение № 1 и сключват договор за управление с директора на предприятието.

§ 13. Трудовите правоотношения на работниците и служителите в съществуващите към деня на влизане в сила на закона държавни горски стопанства и държавни ловни

стопанства се уреждат по реда на чл. 123 от Кодекса на труда и преминават на работа в съответните териториални поделения на държавните предприятия по приложение № 1.

§ 14. В определения им район на дейност учебно-опитните горски стопанства извършват дейностите и изпълняват функциите на държавните горски стопанства и държавните ловни стопанства, възложени им с този закон, Закона за лова и опазване на дивеча и подзаконовите актове по прилагането им, доколкото в друг закон не е предвидено друго.

§ 15. В 6-месечен срок от приемане на наредбата по чл. 175 директорите на държавните предприятия и директорите на териториалните поделения утвърждават поименните щатни разписания на длъжностите в централните управления, съответно в териториалните поделения на предприятията, и привеждат трудовите възнаграждения на служителите и работниците в съответствие с новата система за заплащане на труда.

.....
§ 33. (1) В срок една година от влизането в сила на закона лицата, притежаващи удостоверение за завършен курс за оценка на гори и земи от горския фонд, издадени от Лесотехническия университет, Института за гората при Българската академия на науките, Националното управление по горите, Държавната агенция по горите и Изпълнителната агенция по горите, се вписват по право в регистъра по чл. 15 от Закона за независимите оценители.

(2) Вписването по ал. 1 се извършва въз основа на заявление, към което се прилага копие от удостоверението за завършен курс за оценка на гори и земи от горския фонд.

(3) След изтичането на срока по ал. 1 оценки на горски територии могат да се извършват само от оценители, вписани в регистъра по ал. 1.

§ 34. Регистрираните до деня на влизане в сила на закона браншови организации се пререгистрират в срок до една година съгласно изискванията му.

§ 35. (1) В едногодишен срок от влизането в сила на закона Изпълнителната агенция по горите пререгистрира лицата, вписани в публичните регистри по чл. 39, ал. 2 и чл. 57а, ал. 1 от отменения Закон за горите.

(2) Лицата, вписани в публичния регистър по чл. 39, ал. 2 от отменения Закон за горите, се вписват в регистъра по чл. 235 и им се издава удостоверение за регистрация, както следва:

1. за дейността "планиране и организация на дейностите по залесяване" - на лицата, притежаващи удостоверение за регистрация за "събиране и добив на семена, производство на фиданки и други репродуктивни материали от горско-дървесни и храстови видове, създаване на горски култури и изготвяне на съпровождащите тези дейности отчетни документи" по отменения Закон за горите;

2. за дейността "маркиране на насаждения, предвидени за сеч" - на лицата, притежаващи удостоверение за регистрация за "маркиране на подлежащи на сеч дървета, отглеждане на млади насаждения (без материален добив), кастрене на стоящи дървета и изготвяне на съпровождащите дейността отчетни документи" по отменения Закон за горите;

3. за дейността "изработване на задания за горскостопански планове и програми и за инвентаризация на горските територии" - на лицата, притежаващи удостоверение за регистрация за "изработване на задания и лесоустройствени проекти, планове и програми за гори и земи от горския фонд" по отменения Закон за горите;

4. за дейността "изработване на горскостопански планове и програми и инвентаризация на горски територии" - на лицата, притежаващи удостоверение за регистрация за "изработване на задания и лесоустройствени проекти, планове и програми за гори и земи от горския фонд" по отменения Закон за горите;

5. за дейността "изработване на задания и проекти, планове и програми за защита срещу

ерозия и порои и за биологична рекултивация на нарушени терени" - на лицата, притежаващи удостоверение за регистрация за "изработване на задания и проекти, планове и програми за борба срещу ерозията и пороите, и за биологична рекултивация на нарушени терени" по отменения Закон за горите;

6. за дейността "планиране и организация на добива на дървесина" - на лицата, притежаващи удостоверение за регистрация за "организация на добив на дървесина и изработване на транспортно-технологични проекти, планове и схеми за ползвания от гори и земи от горския фонд и изготвяне на съпровождащите тази дейност документи" по отменения Закон за горите;

7. за дейността "планиране и организация на добива на недървесни горски продукти" - на лицата, притежаващи удостоверение за регистрация за "организация на добив на дървесина и изработване на транспортно-технологични проекти, планове и схеми за ползвания от гори и земи от горския фонд и изготвяне на съпровождащите тази дейност документи" по отменения Закон за горите;

8. за дейността "изработване на проекти за горски автомобилни пътища и съоръжения към тях" - на лицата, притежаващи удостоверение за регистрация за "изработване на проекти за горски пътища и съоръжения" по отменения Закон за горите.

(3) Заличава се регистрацията на лица, вписани в публичния регистър по чл. 39, ал. 2 от отменения Закон за горите, за дейностите "оценка на гори и земи от горския фонд", "управление на гори и земи от горския фонд - собственост на физически и юридически лица и на общини" и "експертизи и консултации по лесовъдски дейности".

(4) Лицата, които са били вписани в регистъра по ал. 3 за дейността "оценка на гори и земи от горския фонд", могат да се впишат в публичния регистър по Закона за независимите оценители в срок до една година от влизането в сила на този закон. До вписването си лицата могат да извършват оценки на горски територии въз основа на удостоверението за завършен курс за оценка на гори и земи от горския фонд.

(5) Търговци, вписани в публичния регистър по чл. 57а, ал. 1 от отменения Закон за горите, се вписват в регистъра по чл. 241 и им се издава удостоверение за регистрация, както следва:

1. за дейността "стопанисване на горски територии" - на търговци, притежаващи удостоверение за регистрация за "възпроизводство на горите" по отменения Закон за горите;

2. за дейността "добив на дървесина" - на търговци, притежаващи удостоверение за регистрация за "ползване на дървесина от горския фонд" по отменения Закон за горите;

3. за дейността "изработване на планове и програми за управление и развитие на горски територии" - на търговци, притежаващи удостоверение за регистрация за "устройство на земите и горите от горския фонд и на ловностопанските райони" по отменения Закон за горите.

(6) Пререгистрацията по ал. 1 - 5 се извършва служебно, без заплащане на такси.

(7) Алинея 6 не се прилага в случаите, когато едновременно с пререгистрацията правоимащият е подал заявление за вписване на промяна в обстоятелствата.

(8) До пререгистрацията на лицата по реда на ал. 1 - 7 правото им да извършват дейности в горските територии се удостоверява с удостоверенията за регистрация, издадени по отменения Закон за горите.

(9) Лицата, притежаващи удостоверения за завършен курс за оценка на гори и земи от горския фонд, издадени до деня на влизане в сила на закона, имат право да извършват оценка на горски територии до регистрирането им в регистъра по Закона за независимите

оценители.

§ 36. (1) В срок до една година от влизането в сила на закона служителите в държавните горски стопанства, държавните ловни стопанства и учебно-опитните горски стопанства, заемащи длъжности, за които се изисква лесовъдско образование, могат да извършват дейности в горските територии, без да са вписани в публичния регистър по чл. 235.

(2) В срока по ал. 1 съответните служители следва да се впишат в публичния регистър по чл. 235.

(3) Държавните горски стопанства, държавните ловни стопанства и учебно-опитните горски стопанства могат да използват притежаваните от тях контролни горски марки в срок до две години от влизането в сила на закона, като ги предоставят:

1. на служителите си с лесовъдско образование, независимо дали са вписани в регистъра по чл. 235 - до изтичането на срока по ал. 1;

2. на служителите си с лесовъдско образование, вписани в публичния регистър по чл. 235 - след изтичането на срока по ал. 1.

§ 37. (1) Изпълнителният директор на Изпълнителната агенция по горите утвърждава със заповед образци на документи по закона, ако с нормативен акт не е предвиден друг ред. Образците се публикуват на интернет страницата на Изпълнителната агенция по горите.

(2) Със заповедта по ал. 1 се определят и условията и редът за предоставяне и отчитане на документите, както и документите, които могат да бъдат подавани в електронен вид.

§ 38. (1) Издадените въз основа на отменения Закон за горите подзаконовни нормативни актове се прилагат, доколкото не противоречат на закона.

(2) До приемането на областни планове за развитие на горските територии категоризирането и прекатегоризирането на горските територии се извършват при условията и по реда на наредбата по чл. 18, ал. 1.

(3) Подзаконовите нормативни актове, издадени от изпълнителния директор на Изпълнителната агенция по горите в изпълнение на разпоредбите на закона, се обнародват в "Държавен вестник".

§ 39. В едномесечен срок от влизането в сила на закона Министерският съвет привежда в съответствие с него устройствения правилник на Изпълнителната агенция по горите.

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

към Закона за публично-частното партньорство
(ДВ, бр. 45 от 2012 г., в сила от 1.01.2013 г.)

§ 16. Законът влиза в сила от 1 януари 2013 г., с изключение на § 4, § 5, § 7, § 8, § 9, § 10 и § 13, които влизат в сила от 1 септември 2012 г.

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

към Закона за изменение и допълнение на
Закона за устройство на територията
(ДВ, бр. 66 от 2013 г., в сила от 26.07.2013 г.)

§ 57. В Закона за държавната собственост (обн., ДВ, бр. 44 от 1996 г.; изм., бр. 104 от 1996 г., бр. 55, 61 и 117 от 1997 г., бр. 93 и 124 от 1998 г., бр. 67 от 1999 г., бр. 9, 12, 26 и 57 от 2000 г., бр. 1 и 38 от 2001 г., бр. 45 от 2002 г., бр. 63 от 2003 г., бр. 24 и 93 от 2004 г., бр. 32 от 2005 г., бр. 17, 30, 36, 64 и 105 от 2006 г., бр. 41, 59, 92 и 113 от 2007 г., бр. 52 и 54 от 2008 г., бр. 10, 17, 19, 33 и 41 от 2009 г., бр. 18 и 87 от 2010 г., бр. 19 и 47 от 2011 г., бр. 45, 82 и 99 от 2012 г., бр. 27 от 2013 г.) се правят следните изменения:

.....
2. В останалите текстове на закона думите "министъра на регионалното развитие и благоустройството", "министърът на регионалното развитие и благоустройството" и "Министерството на регионалното развитие и благоустройството" се заменят съответно с "министъра на регионалното развитие", "министърът на регионалното развитие" и "Министерството на регионалното развитие".

.....
ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

към Закона за изменение и допълнение на
Закона за устройство на територията
(ДВ, бр. 98 от 2014 г., в сила от 28.11.2014 г.)

.....
§ 57. В Закона за държавната собственост (обн., ДВ, бр. 44 от 1996 г.; изм., бр. 104 от 1996 г., бр. 55, 61 и 117 от 1997 г., бр. 93 и 124 от 1998 г., бр. 67 от 1999 г., бр. 9, 12, 26 и 57 от 2000 г., бр. 1 от 2001 г.; Решение № 7 на Конституционния съд от 2001 г. – бр. 38 от 2001 г.; изм., бр. 45 от 2002 г., бр. 63 от 2003 г., бр. 24 и 93 от 2004 г., бр. 32 от 2005 г., бр. 17, 30, 36, 64 и 105 от 2006 г., бр. 41, 59, 92 и 113 от 2007 г., бр. 52 и 54 от 2008 г., бр. 10, 17, 19, 33 и 41 от 2009 г., бр. 18 и 87 от 2010 г., бр. 19 и 47 от 2011 г., бр. 45, 82 и 99 от 2012 г., бр. 27, 65, 66 и 109 от 2013 г., бр. 40 от 2014 г.) навсякъде думите "министъра на регионалното развитие", "министърът на регионалното развитие" и "Министерството на регионалното развитие" се заменят съответно с "министъра на регионалното развитие и благоустройството", "министърът на регионалното развитие и благоустройството" и "Министерството на регионалното развитие и благоустройството".

.....
ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

към Закона за изменение и допълнение на
Закона за държавната собственост
(ДВ, бр. 105 от 2014 г.)

.....
§ 9. (1) Започналите производства по отчуждаване на имоти – частна собственост, се довършват по реда и в сроковете на този закон, с изключение на случаите по чл. 39а, ал. 1, за които се прилага тримесечният срок.

(2) При влязло в сила допуснато от съда предварително изпълнение се издава разрешение за строеж. Разрешението за строеж се издава на инвеститора на националния обект – възложител по смисъла на Закона за устройство на територията.

.....
ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

към Закона за изменение и допълнение на Закона
за собствеността и ползването на земеделските земи
(ДВ, бр. 61 от 2015 г.)

.....
§ 23. В Закона за държавната собственост (обн., ДВ, бр. 44 от 1996 г.; изм., бр. 104 от 1996 г., бр. 55, 61 и 117 от 1997 г., бр. 93 и 124 от 1998 г., бр. 67 от 1999 г., бр. 9, 12, 26 и 57 от 2000 г., бр. 1 от 2001 г.; Решение № 7 на Конституционния съд от 2001 г. – бр. 38 от 2001 г.; изм., бр. 45 от 2002 г., бр. 63 от 2003 г., бр. 24 и 93 от 2004 г., бр. 32 от 2005 г., бр. 17, 30, 36, 64 и 105 от 2006 г., бр. 41, 59, 92 и 113 от 2007 г., бр. 52 и 54 от 2008 г., бр. 10, 17,

19, 33 и 41 от 2009 г., бр. 18 и 87 от 2010 г., бр. 19 и 47 от 2011 г., бр. 45, 82 и 99 от 2012 г., бр. 27 от 2013 г.; Решение № 6 на Конституционния съд от 2013 г. – бр. 65 от 2013 г.; изм., бр. 66 и 109 от 2013 г., бр. 40, 98 и 105 от 2014 г. и бр. 52 от 2015 г.) навсякъде думата "ползуването" се заменя с "ползването".

.....
ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

към Закона за изменение на Закона за
Българската агенция по безопасност на храните
(ДВ, бр. 58 от 2017 г., в сила от 18.07.2017 г.)

.....
§ 18. В Закона за държавната собственост (обн., ДВ, бр. 44 от 1996 г.; изм., бр. 104 от 1996 г., бр. 55, 61 и 117 от 1997 г., бр. 93 и 124 от 1998 г., бр. 67 от 1999 г., бр. 9, 12, 26 и 57 от 2000 г., бр. 1 от 2001 г.; Решение № 7 на Конституционния съд от 2001 г. – бр. 38 от 2001 г.; изм., бр. 45 от 2002 г., бр. 63 от 2003 г., бр. 24 и 93 от 2004 г., бр. 32 от 2005 г., бр. 17, 30, 36, 64 и 105 от 2006 г., бр. 41, 59, 92 и 113 от 2007 г., бр. 52 и 54 от 2008 г., бр. 10, 17, 19, 33 и 41 от 2009 г., бр. 18 и 87 от 2010 г., бр. 19 и 47 от 2011 г., бр. 45, 82 и 99 от 2012 г., бр. 27 от 2013 г.; Решение № 6 на Конституционния съд от 2013 г. – бр. 65 от 2013 г.; изм., бр. 66 и 109 от 2013 г., бр. 40, 98 и 105 от 2014 г., бр. 52, 60 и 61 от 2015 г., бр. 81 от 2016 г. и бр. 13 от 2017 г.) навсякъде думите "Министерството на земеделието и храните", "министърът на земеделието и храните" и "министъра на земеделието и храните" се заменят съответно с "Министерството на земеделието, храните и горите", "министърът на земеделието, храните и горите" и "министъра на земеделието, храните и горите".

.....
ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

към Закона за изменение и допълнение на
Закона за държавната собственост
(ДВ, бр. 44 от 2019 г.)

.....
§ 9. Започналите производства по отчуждаване на имоти – частна собственост, се довършват по новия ред.

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

към Закона за мерките и действията по време
на извънредното положение, обявено с решение
на Народното събрание от 13 март 2020 г.
(ДВ, бр. 28 от 2020 г., в сила от 13.03.2020 г.,
изм., бр. 44 от 2020 г., в сила от 14.05.2020 г.)

.....
§ 52. (Изм. – ДВ, бр. 44 от 2020 г., в сила от 14.05.2020 г.) Законът влиза в сила от 13 март 2020 г., с изключение на чл. 5, § 3, § 12, § 25 – 31, § 41, § 49 и § 51, които влизат в сила от деня на обнародването на закона в "Държавен вестник".